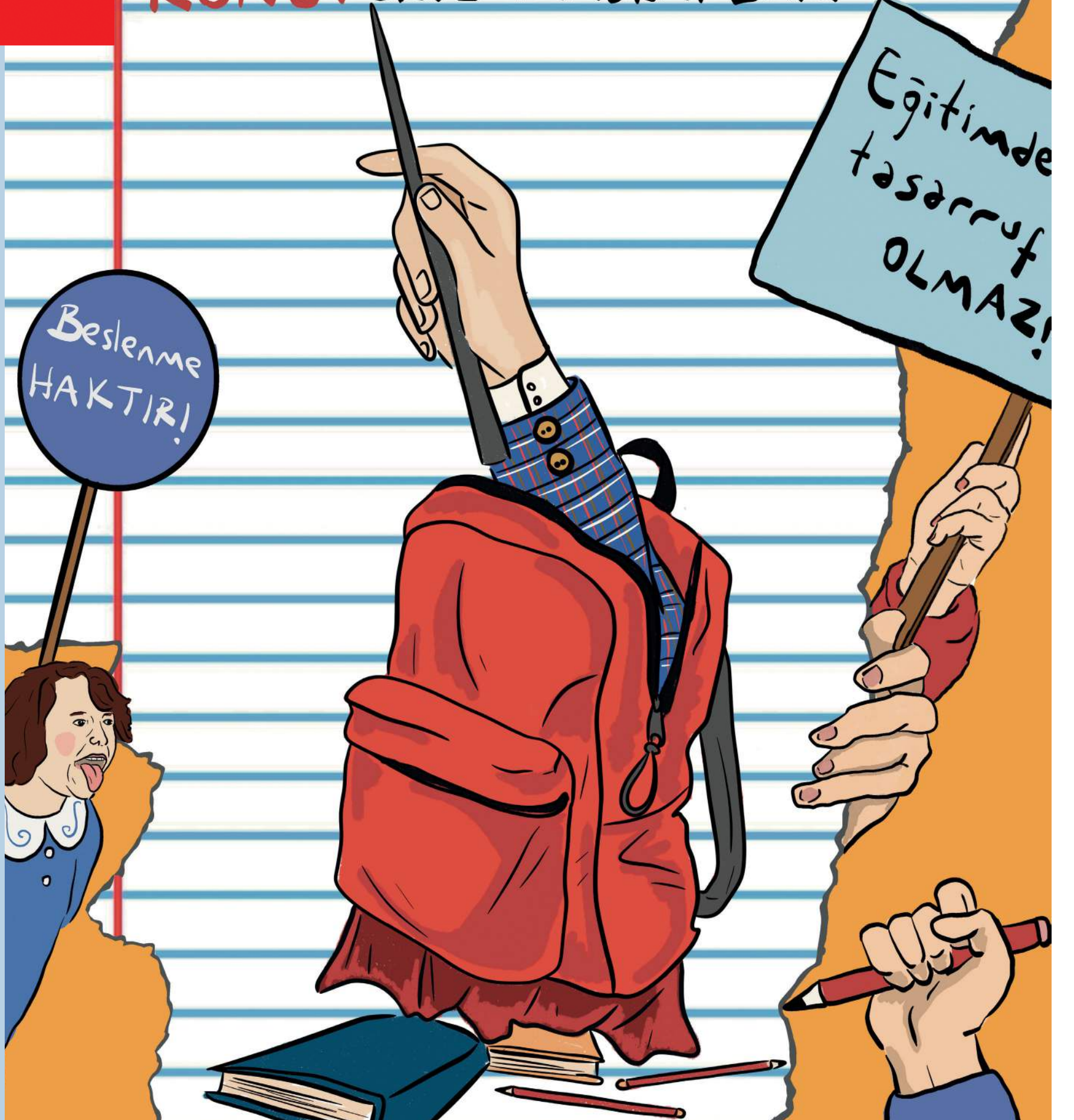

7 Eylül 2024 Cumartesi • Sayı: 170

evrensel

ekmek ve gül

DERS: KAMUDA TASARRUF
KONU: OKUL MASRAFLARI

/EkmekveGül

posta@ekmekvegul.net

@ekmekvegul

@ekmekvegul

@ekmekvegul

@ekmekvegul

@ekmekvegul

@ekmekvegul

@ekmekvegul

@ekmekvegul

İÇİNDEKİLER

Godot gelmeyecek, biz de beklemeyeceğiz.....3	Elif TURGUT
Hep eksi bakiye.....5	
'İnsan olarak görülme istiyorum'.....5	Merve İLHAN
İşçiler zam istiyor, patron kapıyı gösteriyor.....6	H. DEMİR
Tasarrufa karşı sendika adım atmalı.....6	
Ücretimiz bir kira ancak ediyor.....7	
Uzaktan çalışma: Ne fırsat ne denge, sadece yoğun çalışma.....7	Başak ÖZER
Sözde eğitim gerçekte kölelik: MESEM.....8	
Üniversite kazandım ama okuyamayacağım.....9	
Bin bir rolün yüzü Fidan.....9	Zeynep ŞAN
Gericilik ve sömürü çarkında çocuklar öğütülüyor...10	Selma GÜRKAN
Eğitim telaşını mücadeleye çevirme zamanı!.....11	Elif ERGİN
Çocukların eğitim hakkı tasarruf kiskacında.....12	
Vergide adaletsizlik sağlık emekçilerini zorluyor...14	
Eğitim sistemi ticaret merkezi.....14	Merve İLHAN
'Çocuklarımıza taş mı yedirelim?'.....15	Adile DOĞAN
Ziller kimin için çalacak?.....15	Psikolog Görkem YILMAZ
Kışkırtılan öfkenin hedefinde kadınlar.....16	İlke IŞIK
Mahalle anketinin gösterdikleri.....16	Özlem KORK
Yargının hızı failere değil Dilrubalara.....17	Av. Sevil ARACI
Hayatımız için söz söyleme hakkımız var.....17	Tülin KAYGUSUZ
Bir komilik kabusu.....18	İrmak TİMUR
Birlikteliğimiz büyüyerek devam edecek.....18	
'Seçeneksiz değiliz'.....18	
Olimpiyatlarda kadın olmak.....19	Damla AKKUŞ
Zorluktan güce ve şiiire.....20	Nevin YILMAZ
Dersim'in kayıp kızı, ismi Perizade.....21	Fatma KOÇ
FİLM.....21	
Korksak da korkumuza bakakalmadan.....22	Filiz GÜR
Hayvan katliamına izin vermeyeceğiz!.....22	Gamze AKTAŞ
SAĞLIK.....23	
Barış için.....24	Ela AVA

Yaşadığımız kabusu örgütlülüğümüzle bitirelim!

Eylül geldi çattı. Bu demek oluyor ki işçi ve emekçi kadınların ve çocuklarının bitmek bilmez mesaisi de başladı. Bu mesaide ne ararsan var; servis parasını karşılayamaktan gece karanlığında; güvensiz sokaklarda çocuğu okula götürmek, bir önceki gün mesaide verilmiş keki çocuğun beslenmesine koymak, okulun istediği "bağışın" bir sonraki taksitini nasıl ödeyeceğini; çocuğun eksik defterini, kitabını nasıl tamamlayacağını düşünmek...

Tabii mesai okulla son bulmuyor. İktidarın ilan ettiği yeni OVP ile güvensizliğin ve sömürünün yükü daha da fazla kadınların boynuna yükleniyor. Bu program bir de kanun değişikliği ile taçlandırılmak isteniyor. Devlet tarafından karşılanması gereken, başta eğitim olmak üzere, tüm kamusal hizmetler tasarruf ile özelleştiriliyor, ailenin üzerine atılıyor. Şiddete karşı koruma kararları alınmıyor, işletilmiyor... Cebimizde beş kuruş ya var ya yok, ölümle burun buruna, kendimiz ve/veya çocuklarımız için sürekli endişeli, sürekli diken üstündeyiz. Halbuki hayatta kalabilmek için çok çabalyoruz, daha fazla üretiyoruz; ürettikçe kaybediyoruz. İnsan sanki bir kabusun içine sıkışıp kalmış gibi hissediyor, değil mi?

Bu kabustan uyanmak için giriştiğimiz her çarpınış karşısında her şeyin düzeleceğini, enflasyonun düşeceğini, elimizdekiyle de gayet tabii yenebileceğimizi söyleyen, yaşadığımız tüm yoksulluğun ve yoksunluğun şimdilik gerekli olduğunu ima eden karabasanlarla çarpışı-

yoruz. Kadınlar dergimize çarpınışlarının ve çarpışmalarının sonuçlarını yazıyor. Kimi gözleri dolu dolu çocuğu için eskimiş bir çantayı dikerken, kimi üniversite yurdunu karşılayabilmek için çalışırken, kimi "Yeter artık" derken görülüyor yazılarımızda.

Her birimiz aynı kabusu yaşıyor, aynı kabustan uyanmaya çalışıyoruz. Ancak birlikte "Çocuklar için bir öğün ücretsiz sağlıklı yemek", "İnsanca yaşanılabilir bir ücret", "Vergide adalet", "Eşit, şiddetsiz bir

yaşam", "Tasarrufu patronlar yapsın", "Güveneli iş, eşit ücret" dediğimizde gözlerimizi aralayıp bu kabustan uyanmanın yolunu keşfediyoruz.

O halde neyi bekliyoruz?

Mahallemizde, okulumuzda, iş yerimizde bizimle aynı kabusu görenlerle birleşmek ve bu kabusu da bu karabasanları da ortadan kaldırmak için harekete geçmenin tam vakti.

ekmek ve gül
posta@ekmekvegul.net

Kapak: Dilan Mine Uğurlu/Ekmek ve Gül Sunu Görseli: Canva Pro kolaj

Günlük EVRENSEL Gazetesi'nin ücretsiz özel ekidir.
Türü: Yaygın süreli
Bülten Basın Yayın Reklamcılık Tic. Ltd. Şti.
Adına Sahibi: Kürşat Yılmaz
Genel Yayın Yönetmeni: Hakkı Özdal
Sorumlu Yazışları Müdürü: Sadık Murat Uysal

Yönetim Yeri: Adres:
Gülbahar Mahallesi, Oya Sokak, Tümer Plaza No: 7, Kat: 4
Daire: 9 34394 Şişli/İSTANBUL
Tel: (0212) 909 48 01
Faks: (0212) 654 15 04

Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım AŞ **İstanbul Baskı:** Kuzey Veb Ofset San. Tic. Ltd. Şti Tayakadın Mah. Yassıören Cad. No:75/1 Arnavutköy/İstanbul Tel: 0212 682 61 62 **Adana Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Yeni Doğan Mh. 2108 Sk. No: 18/A Yüreğir/ADANA **Ankara Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Saray Osmangazi Mh. Sütçü İmam Sk. 2108 Sk. No: 33 Pursaklar/ANKARA **İzmir Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Metal İşleri San. Sit. 2. Cadde No.93 Kısıkköy, Menderes/İzmir

Godot gelmeyecek,

biz de beklemeyeceğiz

Fotoğraf: Unsplash

Elif TURGUT

Hep bir bekleme halinde tutulmaya çalışıyoruz: Seçim geçsin belki her şey daha iyi olur, temmuz hele bir gelsin maaşlara mutlaka zam yapılır, ekim geldiğinde enflasyon düşer biraz daha dış sıkılaşım, sendikalar plan yapıyorlar onlar yapın bir şeyler düzelsin, tasarruf ediliyor sıkılaşım dışımızı rahata ereceğiz... Ama yaşam boşluk bırakmıyor. Geçimin zorlaştığı her an yarın mucizevi bir değişim, bir kahraman beklemek zorlaşıyor. Ama tam da o anlarda iktidarın yarını bekletme, kemer sıkırtma çabası artıyor. Artık “kemerde delik kalmadı” diyenlerin sayısı artıyor, daha sesli bir şekilde ifade edilir hale geliyor.

Geçtiğimiz günlerde bizi açıkladığından beri daha sivri dişlilerin arasına sıkıştıran Orta Vadeli Program’a güncelleme geldi. Enflasyonun önümüzdeki aylarda düşeceği vaadini bir yıldır ağızdan düşürmeyen iktidar, yeni OVP’yi açıklarken, 2024, 2025 ve 2026 yılı enflasyon hedeflerini yükselttiklerini açıkladı. Enflasyonu tek hanelere düşürme vaadi yine de dillerden düşmedi tabii.

Halk bekleme moduna alınırken, mutlu edilmesi gerekenler mutlu. BBC Türkçe’ye OVP’yi değerlendiren TÜSİAD Baş Ekonomisti Gizem Öztok Altınbaş, “Rakamlardan hem sıkı para politikasının hem de disiplinli maliye politikasının 2025’te de devam edeceğini görmekteyiz. Enflasyon tarafında yavaş yavaş arzu ettiğimiz yönde ilerleme görmeye başladık. Bunun devamının da geleceğini hem OVP’de görüyoruz hem de piyasa beklentileri bu yönde” dedi. Sıkı para politikasından sermaye ve temsilcileri gayet mutlu...

Peki “dışını sıkması gerekenler?” Gelecek güzel günleri, ne yiyeceğini dertle düşünmek zorunda kalmayacağı günleri Godot’u bekler gibi beklemesi istenenler? OVP’yi açıklarken Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz’ın, sermayeyi mutlu eden sıkı para politikalarının uygulayıcısı Mehmet Şimşek’in “müjdelediği” ekonomi planının halkın yaşamına yansımaları ne olacak? Tek tek bakalım.

GÜVENCE PATRONLARA

“Sektörel dönüşümler, değişen iş gücü ve çalışma biçimi talepleri, yeni nesil çalışma modelleri çerçevesinde iş gücü piyasasının uyumu ve güvenceli esnekliği geliştirilmiştir. Uzaktan, kısmi ve geçici süreli çalışma ile platform çalışması gibi yeni nesil çalışma modelleri doğrultusunda, iş gücü piyasasının ihtiyaçları, kadın erkek fırsat eşitliği ve iş-özel yaşam dengesini gözetilen düzenlemeler yapılacaktır.”

Yani, OVP’de sosyal güvenciyi orta-

dan kaldıracak; ücretleri düşürecek; patronun ihtiyacına göre işçinin çalışacağı, patronun ihtiyaç duymadığında çalışmaması; emekliliği bir hayale dönüştüren esnek çalışma için iş kanununda değişikliklerin eli kulağında. Uzaktan çalışmanın aslında kadınları nasıl bakım, iş, ev üçgenine sıkıştırdığını İstanbul Kartal’dan Merve anlatıyor dergimizin sayfalarında: “Mesaim hiç bitmiyor.” Esnek çalışma sanki işçi hayatını daha rahat sürdürebilecek, yaşamı işe boğulmayacak gibi lanse edilse de esas esneklik, patronun piyasa ihtiyaçlarına göre işçi alma-çıkarma esnekliği. OECD’nin 2024 İstihdam Görünümü Raporu’nda da Türkiye’ye yabancı sermayenin girişinin artması için patronlara işten çıkartma esnekliğinin daha çok sağlanması gerektiği öğütleniyordu.* Bu raporda OECD, iş gücü piyasasının esnekliğini artırmak için işten çıkartma ve işe alma süreçlerinin basitleştirilmesi ge-

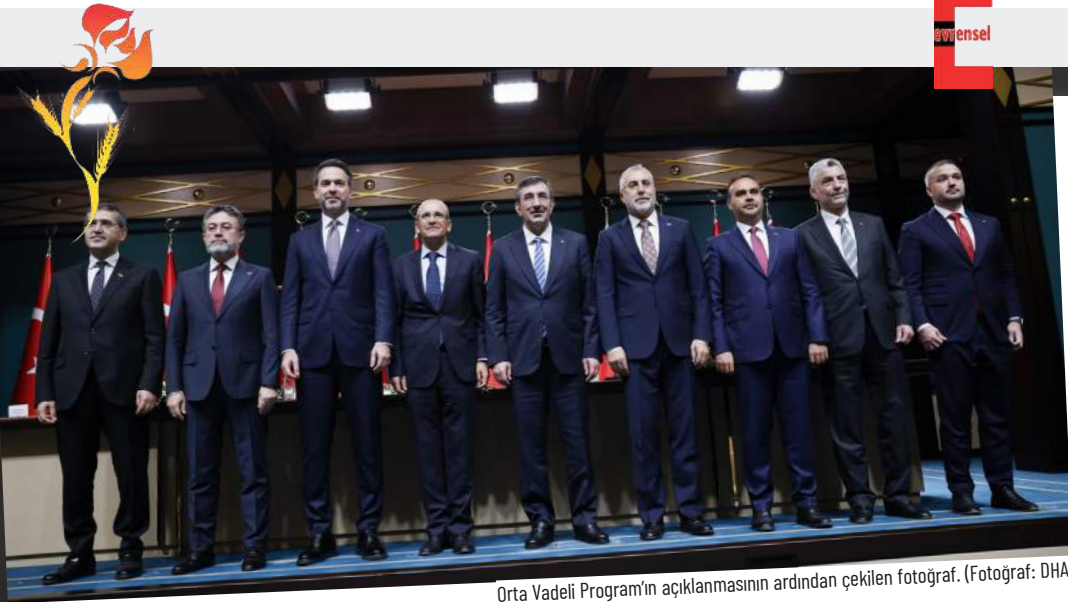
rektiğini belirtiyor; bu sayede patronların “ekonomik dalgalanmalara daha hızlı yanıt vermelerinin sağlanabileceği” ifade ediliyor. Erkan Aydoğan’ın Evrensel’deki köşe yazısında belirttiği üzere, OECD raporunda kıdem tazminatı, esnek çalışmanın azlığı patronların sırtında bir “yük” olarak tarif ediliyor. Tek adam iktidarı da sermayenin uyarılarına kulağını tıkamayıp esnek çalışma modellerini çeşitli şekillerde gündeme almaya başladı. İş kanununda henüz bir değişiklik yapmasa da Toplum Yararına Program (TYP), yeni çıkan İşgücü Uyum Programı (IUP)** gibi programlarla “eğitim” adı altında, kıdemsiz, sendikalaşma hakkı olmadan çalışmanın özellikle kadınlar için biçimleri geliştiriliyor.

İş Kanunu’nda nasıl değişiklikler yapılacağına söylentileri de basına minik minik sızdırılıyor. İş Kanunu’ndaki yapılması planlanan değişikliğe dair Ekmekeç ve Gül’e yazan Av. Devrim Avcı güvenceli lanse edilen esnek çalışmanın güvencesizliğin somut hali olduğunu şöyle ortaya koyuyor: “Yapılması planlanan değişikliğin duyurulduğu haberlerde görüyoruz ki belirli süreli iş sözleşmesinde aranan ‘objektif koşul şartı’ kaldırılacak ve iki yıla kadar olan belirli süreli iş sözleşmelerinde bu şart aranmayacak. Bu belirli süreli sözleşmeleri patronların bir kez de yenileme hakkı olacak. Yani, patron işçiyi 4 yıl çalıştırıp bu 4 yılın sonunda kıdem tazminatı, ‘Sözleşme süresi doldu, hadi eyvallah’ diyerek işten çıkarabilme hakkına sahip olacak. Dolayısıyla patronların işten istediği şekilde, istediği zaman, istediği kadar işçi çıkarabilmesinin önündeki kıdem tazminatı ödemek zorundalığı engelini bu şekilde aşmış olacaklar.”

Yani, OVP’de bahsettikleri güvence patronlar için bir güvence. ➔

Fotoğraf: Evrensel

Orta Vadeli Program'ın açıklanmasının ardından çekilen fotoğraf. (Fotoğraf: DHA)

EMEKLİLİĞE ELVEDA...

"Tasarruf bilincinin ve finansal araç etkinliğinin artırılması amacıyla finansal okuryazarlık geliştirilecek, uzun vadeli tasarrufların artırılması bakımından önemli olan bireysel emeklilik ve otomatik katılım sistemini geliştirici düzenlemeler hayata geçirilecektir. Otomatik Katılım Sistemi (OKS)'nin işverenlerin de katkısı ile ikinci basamak emeklilik sistemine dönüşeceği tamamlayıcı emeklilik sistemi kurulacaktır. Sosyal güvenlik sisteminde kişilerin daha çok istihdamda kalmasını teşvik eden, hakkaniyeti ve aktüeryal dengeyi önceleyen düzenlemeler hayata geçirilerek sistemin mali sürdürülebilirliği güçlendirilecektir."

Özetle, emeklilik yaşı yükseltilecek, "tamamlayıcı emeklilik sistemi" (TES) ile kamusal emeklilik hizmeti tasfiye edilecek. Bireysel Emeklilik Sistemi de ilk getirildiğinde "uzun vadeli tasarrufların artırılması" niyetlenerek getirilmişti ancak emekçilerin yüzde 60'ı caya hakkını kullanmıştı. Şimdi TES'e katılım zorunluluğu olacak. Bir yandan emeklilik ücreti işçinin cebinden kesilecek, bir yandan emeklilik fonlarında birikecek milyarlarca liralık kaynak, devletin ve patronların sıcak para ihtiyacını karşılamak için kullanılacak.

İŞÇİDEN BOL BOL VERGİ KESİLECEK

"Vergi politikalarında büyüme ve sosyal adalet ilkeleri ekseninde yatırımı, istihdamı, üretimi, ihracatı ve rekabet ortamını destekleyen gelir politikalarının önceliklendirilmesine devam edilecektir. Kamu mali yönetiminde sürdürülebilir gelir kaynaklarının artırılması için vergi tabanının genişletilmesi ve vergilemede gönüllü uyumun artırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülecektir."

Yani, istihdam teşviki kisvesi altında kâr oranları artsın diye sermayeye vergi teşvikleri aynen sürecek. "Vergi tabanının genişletilmesi" ifadesiyle halkın cebinden vergi diye daha çok para kesilecek.

ÇOCUK BAHANELİ ESNEK ÇALIŞMA

"Demografik fırsat penceresinden

azami düzeyde faydalanılması, kadınların ve gençlerin ekonomiye katılımının artırılması da yine kritik hedeflerimiz arasındadır."

TEPAV'ın raporuna göre çocuk isteyip çocuk yapmayan ailelerin en büyük engeli geçinememe ve güvencesizlik. Demografik fırsat penceresinden faydalanmak için de kadın istihdamının artırılması ancak esnek ve güvencesiz sağlama politikası iktidarın bir çelişkisi. Bu ifade, iktidarın esnek çalışmayı aile-iş yaşamı uyumu ile kadınlar için bir "kolaylaştırıcı" olarak öne sunması ile birleşiyor. Bir yandan çocuğun bakımını, gelişimini tamamen ailenin inisiyatifine bırakıyor, bakımının tüm sorumluluğunu kadına yıkıyor. Sonra, "Bakarken de esnek bir şekilde çalış" diyor.

Kadın istihdamını artırmak üzere şunlara da OVP'de yer veriliyor: "Kadın istihdamını artırmaya yönelik kurumsal bakım olanaklarının ekonomik ve fiziki erişilebilirliği artıracaktır. Girişim şirketlerinin nitelikli personel istihdam etmeleri kolaylaştırılacak, başta kadınlar olmak üzere girişimcilik programları yaygınlaştırılacaktır." Bugün okul öncesi eğitimin resmen ücretsiz olmadığı, katkı payı alındığı, kreş açma yükümlülüğü olup açmayan iş yerlerine yaptırım yapılmadığı koşullarda OVP'de yer alan bu vaadin geçerliliği ise büyük bir soru işareti. Kadın girişimciliği ile istihdam yaratma hayali ise yıllardır süregelen ancak karşılığının resmi rakamlarda görülmediği, mikrokredilerle kadınları borçlandırmanın bir yöntemi.

BARDAK TAŞIYOR

Hayat boşluk bırakmıyor demiştik. Sermaye ve temsilcileri halkın hayatını nasıl ezip geçeceklerini süslü laflarla anlatmayı sürdürsün geçim sıkıntısının, sıkı ekonomi politikalarının sonuçlarına karşı öfke taşıyor.

Ve çoğu iş yerinde "insanca muamele görmek istiyoruz" ifadesinde birleşiyor. Tıpkı şimdi grevde olan MKB Rondo işçilerinin dergimize konuştukları gibi: "Ben önce insan olarak görülme istiyorum. Köle gibi çalışmak, böyle muamele görmek istemiyorum. Benim canımı tak ettiren nokta burasıydı." Yoksulluk sınırının altında bin bir mesai ile çalışan emekçilere, çalıştıkları iş yerinin

patronundan daha fazla vergi ödetilirken bundan duydukları rahatsızlık artık homurdanmayı aşıyor. "Bekleyin" öğütleri belki de eskisi kadar etkili olamıyor.

İşte sendika konfederasyonları da bunu göreyerek bu ay pek çok miting, şehir merkezlerinde eylemler düzenledi, düzenliyor. Ama nasıl? İş yeri iş yeri ücretlere zam, vergide adalet talebini örgütlüyor, üretimden gelen gücünü kullanmakla iktidarı da sermayeyi de tehdit ediyor mu? Pek öyle görünmüyor. Zaten ücretlere zam talebi konfederasyonlar tarafından olabildiğince kısıtlı tutulurken kimi eylemlerde işçilerin sendikal bürokrasiye tepkileri de görünür oldu, Türk-İş'in Çengelköy mitinginde Ergün Atalay'ın işçiler tarafından protesto edilmesi gibi... 81 ilde yapılan eylemlerde ise işçilerin katılımı iş yeri temsilcileriyle sınırlı kalıyor. Üye işçilerin haberi bile yok... Olsa da katılımının koşulları yok.

BEKLE BEKLE NEREYE KADAR?

Bugün OVP gibi programlarla kaynakların sermayenin kasasına aktarılmasından ziyade emekçilere kullanılması için, yarın güvencesizliğe mahkum kalmamak için, emeklilik hakkı için, kadın emeğinin ucuzlaştırılmaması için, tüm taleplere sahip çıkmak için mücadele etmek işçi ve emekçiler açısından kritik. Bekledikçe cebinden de geleceğinden de daha çok çalınacak.

Geçim sıkıntısıyla boğuşmak, geleceğin belirsizliği, karnını neyle nasıl doyuracağını kaygısı, işten atılma korkusu işçi ve emekçileri bir girdap gibi karanlığa çekiyor. Yanındakine güvenemez hale getiriyor; en çok güç alman gereken seninle aynı sorunu yaşayan o yanındakiyken. Bu güven gerçekleşmedikçe hep aynı koşturma içerisinde belirsiz bir beklenti ile, "geçim yoksa seçim var" gibi isyanımızı belirsiz tarihlere ötelediğimiz söylemlerle geçirebiliyoruz bu karanlığı.

"Godot'u Beklerken" de umutsuzluk içindeki karakterlerin geleceklerini kim olduğu bilinmeyen bir kurtarıcıya bağlamasını anlatan bir tiyatro oyunu. Karakterler oyun boyunca bir ağacın altında oturuyor ve Godot'u -kim olduğu bilinmez kurtarıcıyı- bekliyor. Ve bir spoiler: Godot asla gelmiyor. Bu karakterler asla bitmeyecek bir bekleyişin içerisinde sıkıştırıyorlar kendilerini, kendi hayatlarında bir oyuncu değil bir izleyiciye dönüşüyorlar.

Bugün OVP'nin patronların çıkarı ve mutluluğu için geleceğimizi, bugünümüzü, var olan kısıtlı haklarımızı ve yaşamımızı nasıl riske atacağı, nasıl güvencesizleştirileceği apaçık ortada iken gelmeyecek Godot'u beklemek haklarımıza, yaşamımıza göz dikenlere istediklerini yapmaları için izin vermekten başka bir şey olmaz. Bugün kadın işçi ve emekçilere de düşen kendi hayatlarında bir izleyici değil bir oyuncu olmak. Kurtuluşu belirsizliklere bırakmak değil bir yanındaki elini tutup kendi kurtuluşunu yazmak: Godot gelmeyecek, biz de beklemeyeceğiz!

* <https://www.evrensel.net/yazi/95221/isten-atma-endeksi>

** <https://ekmekvegul.net/gundem/is-gucu-uyum-programi-somuruyu-kok-le-issizligi-gizle>

*** <https://ekmekvegul.net/gundem/is-kanunu-degisiyor-diyorlar-ama-nasil>

Fotoğraf: Evrensel

MKB RONDO İŞÇİLERİ GREVDE 'İnsan olarak görülmek istiyorum'

Merve İLHAN
Tuzla-İstanbul

Sanayiye giden yollar hep heyecan vermiştir bana. Çünkü bu yollar her seferinde bir hak alma mücadelesine götürmüştür bizleri. Hep bir ağızdan atılan sloganlar, başka bir yerde tadına varamayacağımız semaver çayı, çadır altında yapılan umutlu sohbetler...

Tuzla Kimyacılar Sanayi Sitesi'nde ücret mücadelesi veren MKB Rondo işçileri patron ile görüşme tıkanınca geçtiğimiz günlerde grev bayrağını astılar. Fabrikanın olduğu sokağa gelince, grev çadırından önce sanayi sitesinin içerisinde geçen arabaların kornalar ile greve destek sesleri karşıyordu bizi.

Grev alanları bayram telaşı gibidir. Ne kadar kalabalık olursak olalım, tek tek selamlaşmadan bir eksik hissederek kendimizi. Selamlaşma biter, sandalyeler ile hızla bir çember çevirirken buluruz kendimizi. Çemberi tamamladığımız an aynı hızla semaverde tüten çay eşlik etti sohbetimize. Çayın yanına ne de güzel gider hakları için direnişe geçen işçilerin kararlı mücadelelerini dinlemek.

'DAYANIŞMA OLMASAYDI GREV OLMAZDI'

Yeter 6 yıldır çalışıyormuş MKB Rondo'da. Fabrikada çalışma şartlarının zorluğunu ve grev kararı alabilmelerini sağlayan süreci sandalyesini bir hisşimle çekip heyecanla anlatıyor: "Kaç yıldır çalışıyoruz burada. Çok

'KARŞINIZA GEÇİP SU İÇECEĞİZ'

İNSANCA muamele görmek istediklerini özellikle söyleyen kadın işçiler, fabrika içerisinde son güne kadar söylenen sözlerden örnek veriyorlar, masanın üzerindeki göstererek. "Biz greve çıkacağımız zaman, bize içerideki amirler 'Sıcakta nasıl dayanacaksınız, karşınıza geçip su içeceğiz, çekirdek çitleyeceğiz' dediler. Şimdi aynısını biz yapıyoruz. Söylenen sözler, kurulan cümleler bizim grevimizin simgesi. İnsanca davranılmak istiyoruz. Bu yüzden buradayız. Çayımızı da içiyoruz, çekirdeğimizi de çitliyoruz."

'TÜM KADINLARIN SESİNİ DUYURUYORUZ'

Yeter ve Sevil'in oturduğundaki rahatlama bambaşka bir güven veriyordu alana. Çoğunluğu erkek işçiden oluşan grev alanında onların duruşu, başka bir şey daha söylüyordu bizlere: "Kadın olmak şu zamanlarda başlı başına bir direniş. Biz çalışan kadınlar için yük daha ağır. Ama güzel. Mücadele edince güzel. Burada olmak, bizi daha güçlü hissettiriyor. Biz burada mücadelemizle sadece kendi sesimizi değil, bütün kadınların sesini duyuruyoruz. Buna inanıyoruz."

da zor şartlar altında çalışıyoruz. Grev gününe kadar baskı altındaydık. Ama bugün greve çıkabiliysek; bizler aynı çatı altında çalışan, aynı masada oturup yemeğini yiyen işçiler olduğumuza inandığımız içindir. Her zaman beraberiz, birbirimizleyiz. Bugün sadece dışarıda değil, içeride de aynıydık. Mesela birimiz kalıp kaldırırken zorlanıyor muyuz, kalker hemen yardım ederdik. Bizler burada kardeş gibi olduk, birbirimize inandık ve birlik olduk. Birlik olmak en güzel şeymiş. Gurur verici... Zaten başka türlü olsaydık bugün bu grev alanı olmazdı."

Tam da Yeter'in dediği gibi mesele. Aynı tezgahta çalışan işçilerin yaşadığı sorunlar karşısında, birlikte mücadele verme kararlılığı göstermesinden daha normal ne olabilir ki? İşte tam da buna inandıkları zaman

greve çıkmaya karar vermiş MKB Rondo işçileri.

3 buçuk yıldır çalışan Sevil ise, greve nasıl ikna olduğunu yüzündeki o net ifade ile anlatmaya başladı. Konuşurken asla teklemeyi: "Bu fabrikada çalıştığım süre boyunca anladığım tek şey, biz işçiler patron için hiçbir şeymişiz. Ben bu işin maddi boyutunu çoktan koydum kenara. Ben önce insan olarak görülmek istiyordum. Köle gibi çalışmak, böyle muamele görmek istemiyordum. Benim canımı tak ettiren nokta burasıydı. 'Greve çıktığında maaş alamayacağsın' diyorlardı. Ben bunu çoktan göze aldım. Bizler zaten bugün aldığımız maaşlar ile geçinemiyoruz ki. Benim artık ne kaygım olacak? Buradan çıkarım, başka yere giderim. Bizler insanca muamele görmek, insanca şartlarda çalışmak istiyoruz."

Hep eksik bakiye

DUDULLU Organize Sanayi Bölgesinde (OSB) bulunan EFi Otomotiv'de 5 yılı aşkındır çalışıyorum. Fabrikamızda daha önce sendikaların örgütlenme girişimleri olmuştu. Her iki girişimde de çok sayıda arkadaşımız işten atıldı. Bu süreçlerin böyle sonuçlanması güvensizliği arttırdı. Biz "bir araya gelelim, haklarımızı almak için sendika bir araçtır" dediğimizde işçi arkadaşlar "evet doğru ama kimseye güvenmiyoruz" diyorlar.

Fabrikamızda üç vardiya sistemi var. Benim gibi küçük çocuğu olan başka işçi arkadaşlarım da var. Kreş yok. OSB'nin kreşi var, şatafatla sunuyorlar ama biz o kreşten yararlanamıyoruz. Çünkü bir aylık ücretimizin çoğunu oraya yatırmamız gerekiyor. Biz ücretsiz kreş istiyoruz. OSB'deki tüm işçi kadınlar buradan faydalansın istiyoruz. Emzirme odamız yok.

Fabrika ayarlama yaparak kadın işçilerin tamamını gündüz 4-12 vardiyasına alabilir, kaydırabilir. Gece vardiyaları yüzünden çocuklarımızı bile göremiyoruz.

Aldığımız ücretler 25 bin lira o da fazla mesailerle... Resmen yoksulluk ve sefalet hayatı yaşıyoruz. Ev kırım 23 bin lira oldu.

Eşim çalışmasa geriye kalan 3 bin lira ile ne yiyip içelim? Eşimin çalışmasına rağmen yine de hep eksik bakiye ve borç içinde yaşıyoruz. Fabrikada çıkan yemeği eve götürmek durumunda kalıyorum. Ayarladığımda vardiyamıza denk gelmiyorsa eşim de, ben de gündelik yevmiyeli işlere gidiyoruz. Fabrikadan çıktuktan sonra diğer işçi arkadaşlarımla mahallede hurda kağıt, plastik pet, naylon toplayıp bunu geri dönüşüm merkezlerine götürüp biraz para alıyoruz.

Sokakta tacize de uğruyoruz, şiddete de uğruyoruz. Bunun kadar acı bir şey olur mu? Hükümet bir de utanmadan ücretleri dondurun, vergileri artırın diyor. "Tasarruf" diyorlar biz işçilerin ücretinden, memurların ücretinden tasarruf ediyorlar.

Ne varsa sattılar. Nerede yeşil bir alan ve ormanlı yer var oraya gökdelenler diktiler. Bu zihniyet işçiyi düşünür mü? Tabiki de düşünmez. İşçi kadınlar olarak işçiler arasındaki var olan güvensizliği kıracağız ve yeniden sendikal örgütlülük için kolları sıvayacağız. Birleşip bir araya gelmezsek hiçbir hak elde edemeyiz. Temmuz geçti, zam yok. İMF bu hükümeti kısıp almış. Borç batağındalar. Onun için işçiyi düşünmezler. Tek bir yol var oda birleşip mücadele etmek.

*Bir kadın işçi
Dudullu/İSTANBUL*

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

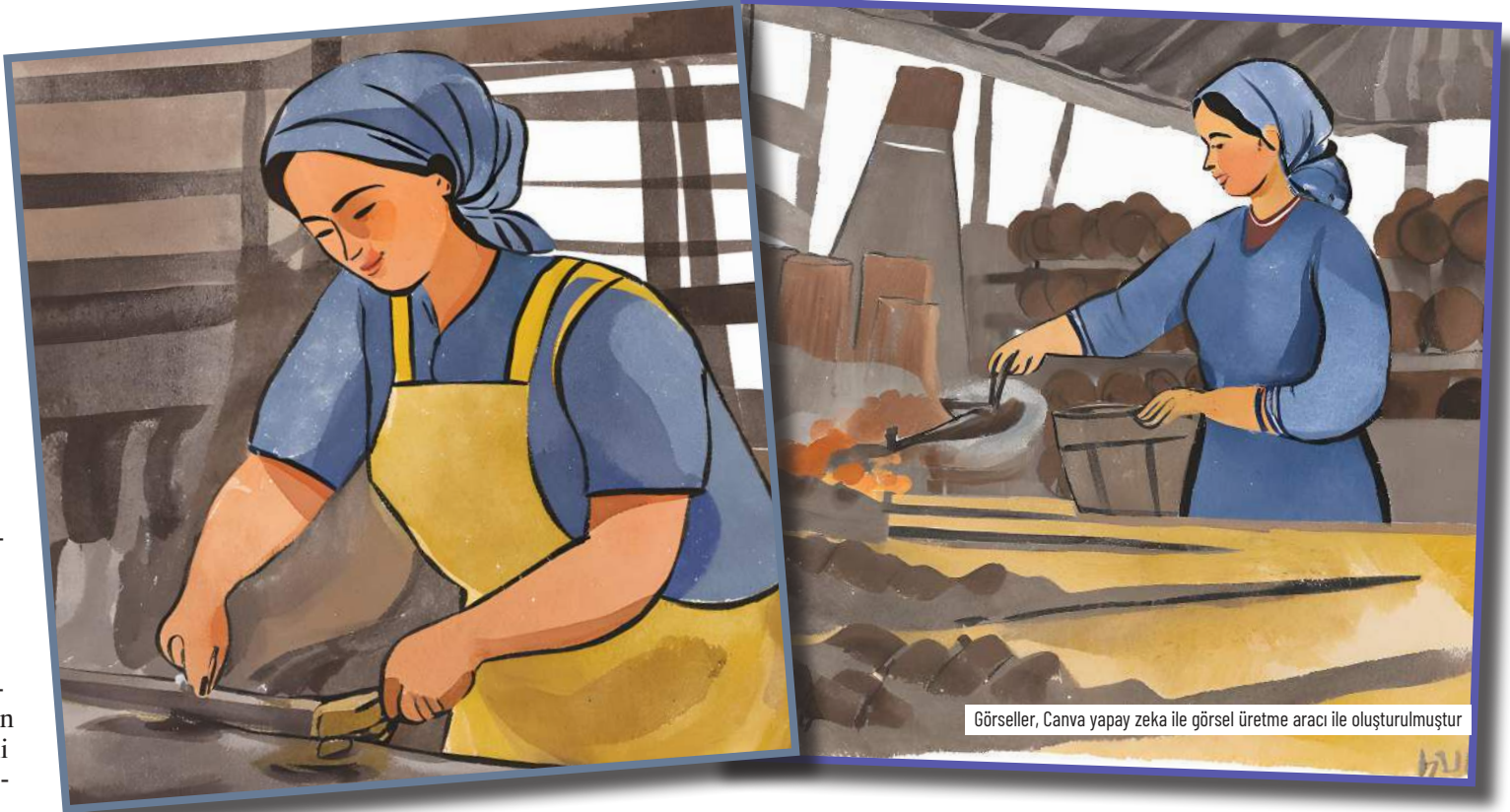

İşçiler zam istiyor, patron kapıyı gösteriyor

H. DEMİR
Ümraniye-İstanbul

Metal Teknik Döküm teflon kaplama, alüminyum döküm, metal enjeksiyon alanında üretim yapıyor. İMES dışında mülteci kadın işçilerin ağırlıkta çalıştığı KADOSAN, DES Sanayi Siteleri bölgesinde de ayrı büyük atölyesi var. Üretilen parçalar ise elektrik elektronikten telekomünikasyona pek çok alanda kullanılıyor. KADOSAN ve DES sanayi bölgesindeki atölyede çalışanların yarısına yakını kadın işçiler oluşturuyor. Metal Teknik Dökümde çalışan kadın işçilerle görüştük.

İlk olarak Özbek asıllı bir kadın işçiyle görüşüyoruz. Savaştan değil ama yoksulluktan geldiğini söyleyerek başlıyor sözüne: “Benim ülkemde savaş yoktu ama yoksulluk var. Mecbur kaldım, eşimi ve iki çocuğumu bırakarak büyük bir umutla Türkiye’ye geldim. Polis korkusu, geri gönderme, iş bulamama ve oturma izni kaygıları ile çekmediğim kalmadı. Çocuk bakmayla başladım, sonra oturma izni aldım. İMES’te Metal Teknik Döküm bizi çalıştırmak için izin aldı. İMES’te yemek yemeğe gittiğimiz lokantada bize 40-50 göz bakınca lokanta sahibine şikayette bulunduk, o da patrona söyleyince bizi DES ve KADOSAN’daki atölyeye verdiler. Ücretlerimize zam istediğimizde bize kapıyı gösteriyorlar. Üç kişiyiz, 18 bin lira kira veriyoruz. Nasıl geçinelim? Bazen hafta sonları mesai olmadığı zaman ev temizliğine gidiyorum.”

Görseller, Canva yapay zeka ile görsel üretme aracı ile oluşturulmuştur

SAVAŞLA UCUZ EMEK SÖMÜRÜSÜNE

“Savaş bizim hayatımızı kararttı. Bahçımı, bahçemi, zeytinliğimi bırakıp Suriye’den can havliyle buraya geldim” diyen kadın işçi ise, “Savaş çok kötü ama mülteci olup horlanmak, dışlanmak, kötü gözle bakılmak daha da kötüymüş. İnsan insanlığından utanıyor” diye anlatıyor mülteci bir kadın olmanın ne demek olduğunu. Göç ettikten sonra yaşadıklarını şöyle anlatıyor: “İş yerinde erkek işçi arkadaşlarımız bizi tanıyınca kadar bize kötü bir göz ile baktılar. Baktılar ki biz de aileyiz, savaştan dolayı yaşadıklarımızı anlatınca anladılar bizi. Asgari ücret 2 bin 800 lira olduğunda da, 8 bin liranın üzerinde

olduğunda da 17 bin 2 lira olduğunda da tam vermediler ücretlerimizi, SGK primlerimizi yatırmadılar. Fazla mesai paralarımızı ödemediler. Her şeye zam var yediğimiz domatesten, içtiğimiz suya kadar. Ama bize zam yok. Çünkü hükümet öyle istiyor, patronlar da bayram ediyor.”

EK ZAM ŞART OLDU

5 yıldır burada çalışan başka bir kadın işçi, temel tüketim maddelerine gelen zamlara tepki göstererek söze başlıyor: “Sabah kalktığımızda dün aldığımız poğaça, simit bile zamlanıyor, su zamlanıyor, pazarda gramla sebze ve meyve alıyoruz. Bizi bu duruma bu hükümet düşürdü. Biz, ‘Bize zam yapın’ diyoruz. İkramiyeler artırılmalı, hafta sonu çalışma ücreti iki yevmiye olsun de-

yince kapı gösteriliyor. Buranın kirini, tozunu, zehirli gazlarını biz yutuyoruz ve soluyoruz. Sağlığımız hiçe sayılıyor. Mobbinge karşı da zammın verilmesi için de birlik olmamız şart.”

Yine yıllardır burada çalışan başka bir kadın işçi ise mülteci kadın işçilerin travma üstüne travma yaşadıklarını belirterek, “Yerinden yurdundan edilmiş, çocuklarını kaybetmiş mülteci kadınların yaşadıkları akıl almaz şeyler. Paraları alınmış, kötü tekliflere maruz kalmışlar” diyor. İş yerinin yüz binlerce dolarlık ihracat ve iç piyasaya iş yaptığına dikkat çeken işçi kadın, “Yediğimiz yemek dışında sosyal hakımız yok. Mühendisler bile bizden en fazla 3-4 bin lira fazla alıyorlar” diye anlatıyor.

Tasarrufa karşı sendika adım atmalı

Görsel: Canva Pro

YAŞANILAN ekonomik sıkışmışlığın nedeni emekçilerimiz gibi faturası yine emekçilere kesiliyor. İlk tasarruf kamu kurumlarından ve çalışanlarından yapılıyor. İşçiler seçim sonrası ümitli olumlu gelişmeler beklerken tasarruf politikalarının kendilerine nasıl yansıtacağı endişesini taşımaya başladılar.

Her seçim döneminde personel alınması ve yönetim değiştiğinde işten çıkarmalar yapılması çalışanları korkuturken tasarruf tedbirleri bu korkuyu daha da artırdı. Tasarruf tedbirlerinin açıklandığı günün ertesinde belediye işçileri “İşten çıkarmalar olur mu, ilk tasarruf personelden mi

olur” diye konuşuyordu. Neyse ki korkulan olmadı. İşçiler için diğer bir konu servislerdi. Değişen yönetimle araçların yenileneceği konuşulurken tasarruf kapsamında işlemler durduruldu. Servislerin kaldırılacağı, kaldırılması durumunda ulaşımın yaşanacak zorluklar ve toplu taşıma ücretleriyle oluşacak ekonomik yük konuşulmaya başlandı. Şimdilik eski araçlarla servisler hizmet vermeye devam ediyor.

Gündemden düşmeyen konulardan biri de maaşlar. Maaşlar artmış olsa da enflasyonla eriyor. Kesilen vergiler yüzünden maaşlar elimize geçmeden düşüyor. Temmuz ayında yapılan yüz-

de 20 sözleşme zammına rağmen yetmiyor. Sendikaların ek protokol yaparak ücretlerde ve sosyal haklarda iyileşme talep etmesi tasarruf nedeniyle olumsuz sonuçlanır mı soruları doğuyor.

Bakırköy Belediyesinde tasarrufa bağlı olumsuzluklar henüz çalışanlara yansıtılmadı. Fakat ilerleyen süreçte hükümetin kısıtlamalarının belediye çalışanlarına ve halka nasıl yansıtılabileceği belirsiz. Bu noktada asıl görev sendikalara düşüyor. Çalışanların yaşayabileceği hak gaspları ve kamusal hakların gaspı konusunda güçlü bir çalışma yürüterek kamuoyu oluşturması gerekiyor.

**Belediye çalışanı bir kadın
Bakırköy/İSTANBUL**

Uzaktan çalışma: Ne fırsat ne denge, sadece yoğun çalışma

Başak ÖZER
Kartal-İstanbul

Kadınların istihdama katılım oranlarını artırmak için oluşturulan politikalar “uzaktan çalışma”, “kısmi süreli çalışma” gibi esnek çalışma modelleri üzerinden yürütülmeye devam ediliyor. Orta Vadeli Program’da da karşılaştığımız uzaktan çalışma ve kısmi zamanlı çalışma gibi esnek çalışma biçimleri kadınları “iş yaşam dengesi” çerçevesi içinde, “fırsat eşitliği” yaratma adı altında bir avantaj gibi sunuluyor. Bir yanda kamuda esnek çalışma ve iş kanununda esnek çalışmayı içeren maddelerin değişikliğine dair söylentiler dolarken diğer yanda uzaktan çalışma modeli ile iş ilanlarının sayısı giderek artıyor.

Pandemi dönemi maliyetlerdeki ciddi düşüşü fark eden özellikle teknoloji ve çağrı merkez firmaları pandemi dönemi sonrası uzaktan çalışma biçimini sürdürmeye devam ediyor. Mevcut iş kanunu uzaktan çalışma için temel kuralları çerçevesi de çerçevenin içini doldurmayı işverenlerin inisiyatifine bırakıyor.

Kadınların asli görevlerinin çocuk bakımı ve ev işleri ile özdeşleştirildiği toplumda e daha ne olsun! Hem evde kadın en önemli görevlerinden biri olan annelik ve ev bakım işlerini yerine getirecek hem de istihdama katılacak. Bir taşla iki kuş!

‘MESAİM HİÇ BİTMİYOR’

Muhasebe alanındaki bir firmada uzaktan çalışan Merve ile bu müjde gibi anlatılan esnek çalışma modelini konuştuk. Merve yaklaşık bir buçuk yıldır hafta içi her gün 10.00-17.00 arasında evden çalışıyor. Bir gününü nasıl geçirdiğini şöyle anlatıyor: “Sabah çocuklara kahvaltı hazırlıyorum. Ardından zaman kaybetmeden işimin başına geçiyorum, gün içinde işimi yetiştiremezsem ya da çok işim olursa çocuklar uyuduktan sonra çalışıyorum. İstedğim saat çalışıyorum ama işimi yetiştirmem gerekiyor. Gece herkes uyuduktan sonra da çalışıyorum çoğu zaman. Yani mesaim hiç bitmiyor. Öğlen kalkıyorum, onlara yemek hazırlıyorum. Gün içerisinde sürekli bir koşturma içerisindeyim.” Çalışma saatleri belli olmasına rağmen günlük mesai organizasyonunu nasıl planladığını soruyoruz. “Mesai saatim yok, her saat mesaideyim. Mesela dün gece 10’dan 12’ye kadar çalıştım” diyor ve ekliyor: “10:00 ve 17:00 arası sadece evden çıkamadığım saatler. 17:00’den sonra dışarı çıkabiliyorum yani

herhangi bir işim yoksa. 10:00 ve 17:00 arası genelde işimizin çok aktif olduğu saatler o yüzden genelde evde bulunmak zorundayım.”

PARA PATRONUN CEBİNE, FATURA İŞÇİNİN CEBİNDEN

Merve kendi bilgisayarını kullanarak çalışıyor. İnternet ve yemek parası ödenmiyor. Öte yandan kadınlara evden çalışıp para kazanma imkanı sunan küçük ölçekli firmaların çoğu iş ilanlarına “kişisel

bir bilgisayarın olmasını” şart koyuyor ve teklif edilen ücretlere ek internet, elektrik faturasını ödemiıyorlar.

Bu çalışma biçiminin tercih değil, bir zorunluluk olduğunun tekrar altını çizen Merve şunları ekliyor: “Evden çalışıyorum, yemek yapıyorsun, öğlen molasında kendin yemek yemedin hemen ev işlerine koyuluyorsun, bilgisayar başında atıştırıyorsun... En azından dışarıda mola saatini belli, arkadaşınla iki sohbet edebiliyorsun. Çocuklarım küçük diye evden çalışmak zorundayım. Onlar büyüdükünde asla ve asla evden çalışmam. Sosyalleşmek, yeni arkadaş edinmeyi isterim. Mesela ben metroya binmeyi çok istiyorum.”

Çalışma saatleri “şeklen” olan uzaktan çalışmada patronun, “Zaten evdesin” ya da “Bu işi bu zamana kadar yap da nasıl yaparsan yap” anlayışı 7/24 bir mesai halini, iş ve çalışma yaşamının birbiri ile iç içe geçmesini, kadınların ev ile daha da özdeşleşmesini yaratıyor. Merve gibi pek çok kadın, çocuklarının bakımlarının birincil sorumlusu tutuldukları, çocuk bakımı kamusal bir hizmet olarak sağlanmadığı için uzaktan çalışma biçimine yönleniyor.

Görsel: Canva Pro

Ücretimiz bir kira ancak ediyor

Fotoğraf: DHA

BEN yıllardır İMES sanayi sitesi içinde çeşitli iş yerlerinde çalıştım. Bir süredir de Mayplast’ta çalışıyorum. Kadın işçilerin her türlü baskıya, mobbinge, tacize, ağır hakaret ve küfürlerle maruz kaldığı sanayi sitelerinin başında gelir İMES. Özellikle sabahları karanlığın erkenden bastırıldığı kış aylarında, işe gelmek, işten çıkıp eve gitmek bizim için bir kabus. Eşimiz, kardeşimiz bize almaya gelmiyorsa, otobüs duraklarında beklerken, tıkiş tıkiş otobüse binerken tacize uğruyoruz. Çünkü servisimiz yok. Yol ücretlerini de kendimiz ödüyoruz.

İş yerimiz kozmetik sanayinde 20 yılı aşkın bir süredir kişisel bakım ve cilt bakım ürünlerinin ambalajları üretiyor. Özellikle de krem kavanoz ambalajları, şampuan şişeleri, her türlü cilt ba-

kımı ve kozmetik ambalajları tasarımında önde gelen firmalardan biri. Ürettiklerimizden şirket trilyonlar kazanıyor. Biz ise aralıksız gündüz ve gece vardiyalarında 12’şer saat çalışıyoruz. Mesailerle çalışsak ve kıdemli işçiysek ancak 30 bin lira alabiliyoruz. Açlık sınırı 21 bin liranın üstüne çıkmış. Sancaktepe ve Ümraniye ilçelerinde bir ev kirası ediyor bizim aylık ücretlerimiz. Sosyal hak diye sundukları çocuğunu sevindir misali bayramlarda ve yılbaşlarında cüzi bir miktar para.

Paketleme bölümünün çoğu kadın işçi. Aralıksız çalışmadan kaynaklı çok yoruluyoruz. Performans gerekçesiyle, “İş yeri disiplinini bozuyorsun” adı altında sık sık işçi çıkarılıyor. İMES’te iş ilanı panolarının önünde onlarca kadın ve erkek iş arıyor. Bunu patronlar biliyor. Biz işsizlik tehdidiyle terbiye etmek istiyorlar. “Bak işsiz dolu, her gün kapımıza gelen bir sürü insan var” diyerek bizi aşıktan tehdit ediyorlar.

Paketleme insana kolay geliyor ama bel fıtığı oluyoruz. Kas yırtıkları, lif kopmaları oluyor. Bunu işçi sağlığından sayıyorlar bile. Yemek, çay molarımız çok sınırlı. Dakikalarla ölçülü. Hasta olmayacaksın, izin istemeyeceksin. 24 saati ikiye bölmüşler, 12 saat bir gündüz vardiyası, 12 saat gece vardiyası olarak devri daim yapıyoruz. Ayda iki hafta gece iki hafta gündüz çalıştırılıyor.

Ek zam, saat ücretlerinin artırılması, fazla mesai ücretlerinin tam ve zamli ödenmesi en acil ve önemli taleplerimiz. Biz toplu olarak bunları talep etme ve hak arama yerine tek tek bu isteklerimizi dile getiriyoruz. Bunun da bir ciddiyeti olmuyor. Mayplast’ın kadın işçileri olarak daha iyi çalışma koşullarını kazanmaya kararlıyız. Pilavdan dönenin kaşığı kırılınsın.

Mayplast’tan bir kadın işçi
İSTANBUL

Sözde eğitim gerçekte kölelik: MESEM

Fotoğraf: Canva Pro Kolaj

MESEM öğrencisi Sude Sincan-Ankara

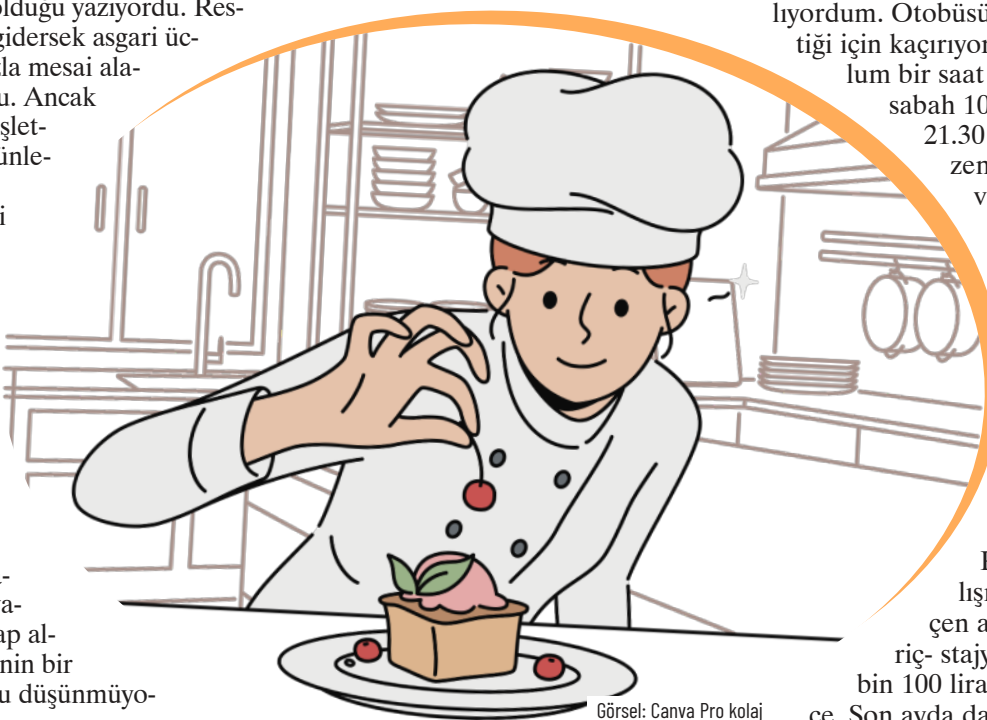
Ben 18 yaşındayım. 3 yıldır MESEM’de pastacılık öğrencisiyim, çeşitli restoran ve işletmelerde çalıştım. Bu yazıda size MESEM tecrübemi anlatmak istiyorum. Meslek lisesinden MESEM’e geçme sebebim ailemden harçlık almakta güçlük çekmemdi. Verilen harçlığın bile lafi ediliyordu. İhtiyaçlarımı karşılayamıyordum. Bir yandan da ileride bir işim olsun, elimde belge olsun diye MESEM’e geçtim. Ancak geçerken bu program hakkında neredeyse hiçbir şey bilmiyordum.

SÖZLEŞMENİN BİR KARŞILIĞI YOK

İşe girerken verilen sözleşme kağıdında okul günü olarak çarşamba; hafta sonu tatil, resmi tatillerde çalışma zorunluluğu olmadığı, haftada 4 gün, günde 8 saat mesai olduğu yazıyordu. Resmi tatillerde işe gidersek asgari ücret üzerinden fazla mesai alacağımız yazıyordu. Ancak çalıştığım ilk iki işletmede hem staj günlerinde fazla çalışıyor hem de resmi tatillerde de ücretsiz çalışıyordum. Okula gidip normal günlerde fazla mesai yaptığımızı, resmi tatillerde ücretsiz çalıştırıldığımızı söylediklerimizde “İşletme ile aranızı bozmayın, ne derlerse yapın” diye bir cevap aldık. Bu sözleşmenin bir karşılığı olduğunu düşünmüyorum.

SÖZDE SAĞLIK SİGORTASI

Sözde MESEM’li gençlere sağlık sigortası yapılıyor ama kaç defa hastaneye gittim, sigortam çıkmadı. Bir defasında mutfak temizlerken fazla kimyasal soluduğum için zehirlendim. İş kazası sebebiyle bile hastaneye gittiğimde sağlık sigortam sistemde gözüküyordu. İşletmelerde benim gibi MESEM’li arkadaşlarım kaç defa iş kazası geçirdi. Örneğin bulaşıkhanede ayağı logar kapığına giren bir arkadaşım var. Ayağı kırıldı ancak hastanede iş yeri sahibi kendi başları yanmasın diye arkadaşına yalan söyledi, “Yolda yürürken düştüm” diye. Birçok işletmede bu tarz uygulamalarla iş kazalarının sorumluluğunu üstlenmiyorlar. Denetim asla yok. Bir yıl çalıştığım yer sadece bir defa denetlendi. Onda da iş yerinin önceden haberi vardı. İş yeri de denetimden önce bize her yeri temizletti. Her gün temizlik yapılsa buna gerek kalmazdı. Daha sık denetim olması ve denetim yapılacağı zaman

Görsel: Canva Pro kolaj

iş yerinin haberi olmaması gerekiyor.

ZORUNLU MESAİLERİN KARŞILIĞI 5 BİN 100 LİRA

MESEM’li gençler olarak haftada bir gün okula gidiyoruz, çoğu kişi para kazanmak zorunda olduğu için hafta sonları da işe gidip ek mesai ücreti alıyor. Bunlardan biri de bendim bir zamanlar. Yılbaşında sabah 6.30’da gidip gece 10’da işten çıktığımızı biliyorum. “Servis ayarlarız, iş yerinden biri bırakır” deyip bizi mesaiye zorluyorlardı.

Çalıştığım ikinci işletmede 2-3 ay çalıştıktan sonra usta işi bıraktı. Dükkan sahipleri de “Sen mutfakta işi öğrendin” deyip yeni usta almadılar. Bari stajyer alın yardımcı olması için desem de kimseyi almadılar. “Biz sana yardım ederiz” dediler ama etmediler. Mutfak temizlemeye vakit kalsın diye mesai bitimine 30 dakika kala siparişleri kapatmalarını istedim defalarca. İnatla kapatmıyorlardı ve ben sürekli fazla mesai yapmak zorunda kalıyordum. Otobüsüm de saat başı geçtiği için kaçırıyordum, eve gidiş yolum bir saat uzuyordu. Bazen sabah 10’da gidip akşam 21.30 gibi çıkıyordum bazen de “Sabah işimiz” var deyip erken çağırıyorlardı. Otobüs saatlerim de uygun olmuyordu, ıssız ara sokaklardan evime yürüyerek dönmek zorunda kalıyordum. Bazen de taksii ile gidip gelip taksii parası veriyordum. Rutin 11-12 saat çalışıyordum. Böyle geçen aylarda -son ay hariç- stajyer parası olarak 5 bin 100 lira veriyorlardı sadece. Son ayda da asgari ücret aldım.

AYRIMCILIK İŞ YERİNDE DE SÜRÜYOR

İlk çalıştığım iş yerinde sürekli saygısızlıklar oluyordu. İzin almam gerektiğinde tüm ustalardan ayrı ayrı izin almam gerekiyordu. “Sen kızsın” diyerek iş yerinde beni hor görüyorlar. Dahil olmak istediğimiz bir iş olduğunda “Siz kızsınız bir şey bilmiyorsunuz” diyerek dahil etmiyorlar. “Sizin lafın dinlenmez” diyorlar. Toplumda kadınlara nasıl bakılıyor ise iş yerinde de aynısı ile karşılaşılıyor. Ayak işlerine veriliyor. Nerede ayak işi varsa siz çırağınız diyerek o işe yolluyorlar. İş öğrenmek için MESEM’e geçtik ama iş öğrenemiyoruz. Mesela, benim en büyük kaygım bu. Ben mezun olduğumda pasta ustası belgesi alacağım. İş başvurusu yaptığımda bana “Ne yapmayı biliyorsun” diye soracaklar ama ben hiçbir şey bilmiyor olacağım.

HAREMLİK SELAMLIK LİSE

Okulda doğru düzgün ders yok. Hocalar gelip bazen yoklama alıyor. Gitmek istediğimizde erken yolluyorlar. “Kimseye gözükmeden git” diyorlar. Bizim okulumuz kız meslek lisesi ancak MESEM’de erkek öğrenciler de olduğu için MESEM programını teneffüse çıkartmıyorlar. Örgün eğitimden gelen kadınlarla erkek öğrencileri karşılaştırmamak için. Ders de olmadığı için sıkılıyor. Kaç tane atölyemiz var ama “Atölyelerde örgün eğitimdekiler var, sizi atölyeye götüremeyiz” deniyor. Bir kere bile atölyeye gidip kurabiye yaptığımızı hatırlamıyorum. Ön kapıdan girip çıkmamız bile yasak, okulun arka bahçesinden dolanmamız gerekiyor. Örgün eğitimde arkadaşlarımız olsa bile konuşmamız yasaklanıyor. Sadece din dersi işliyor bazen din hocası.

Geçen sayıdaki MESEM’li arkadaşımın mektubunu okudum. Ben de kendimi enayi gibi hissediyorum. İnsanlar hiç değilse ellerinde bir meslek olsun diye MESEM’e geçiyor ama bir şey öğrendiklerimiz yok. Aldığımız ustalık belgesi de para ile satılıyor.

Bin bir rolün yüzü Fidan

Zeynep ŞAN
Antep

Antep'te yaşayan genç kadın Fidan... Kendini bileli çalışan, aynı zamanda eğitim hayatını ve ev içi sorumluluklarını yerine getirmeye çabalayan küçük bir kız çocuğundan bahsediyoruz. Fidan'ın çalışma serüveni 13 yaşındayken başlıyor. Evine yakın olan mahalle kuaföründe çırak olarak başlayan küçük Fidan, hafta sonları çalışıp hafta içi okula devam ediyor. O zamanlar aldığı günlük 20 lira ile eve sadece işi öğrenmiş olarak dönüyor, ha tabi ekme de alabiliyor. Ekme götürdüğü ev, annesi ve küçük kardeşinden ibaret. Meslek hayatına atılması kendini geçindirme isteğinin yanında ileride annesine sahip çıkabilme isteğini de barındırıyor.

Aylar önce ailesinde yaşanan manevi ve fiziksel şiddet, anne ve babasının boşanmasına yol açmış. Fidan bu ayrılıktan sonra kendini zor toplayıp ayaklarının üzerinde durmayı kendine şart bilmiş. 6 kişilik bir evde, 3 kardeşiyle büyüyen Fidan iki küçük kardeşine ve zihinsel engeli olan abisine de umut olmak istiyor.

Boşanma sürecinden sonra babasıyla yaşayan Fidan, babasından gördüğü şiddet yüzünden psikolojisine ağır hasarlar almış. Kardeş-

lerini koruma sorumluluğu omuzlarına yüklenen bir ev içinde daha çocuk olan Fidan, aslında çok yanlış bir role bürünmüş. Yuva bile denemeyecek bu evden kurtulmak için gecenin bir vakti en küçük kardeşini yanına alıp soğuk bir kış gecesi soluğu annesinin yanında almış.

HEM ÖĞRENCİ HEM İŞÇİ

Çalışırken eğitim hayatı devam eden Fidan için hayat her seferinde yeniden başlamış. Fidan Güzel Sanatlar Lisesine gitmek için çizim dersleri almış. Yetenekli ve istekli olduğu alanda, geleceği için adımlar atmak istediği bu dönemde ekonomik zorluklar da beraberinde gelmiş. Çizimde yetenekli olduğundan bir dövme-cide işe başlamış. Burada 5 ay kadar çalışmış. Bu işi yapmaktan mutlu olsa da geçimini sağlayamamış. Okuyan, çocuk bir işçi olduğundan, girdiği işler part-time ve genelde çıraklıkla sınırlı kalmış. Kendi ihtiyaçlarına zor bela yetişir olmuş. Daha bu yaşta komi, garson, barista, dövme sanatçısı asistanlığı, kuaför çıraklığı gibi birçok iş yapmış.

YAZ BOYU GARSONLUK

Annesi Güzel Sanatlar Lisesi yetenek sınavlarına girmesine izin vermemiş. Sanatın karın doyurmadığını söylemiş kızına. Önü belirsiz bu yolda 15 yaşında geçinmeyi düşünmek zo-

runda olan Fidan hayallerinden vazgeçmek zorunda kalmış. Anadolu Lisesinde lise hayatı başlamış Fidan'ın. Sabahları saat 7'de kalkan, okuldan çıktığı gibi işe koşturan, iş bitimi yorgun argın eve döndüğünde yapabildiği tek şey dinlenmek olan, yoğun günlerin eğitim hayatını aksatmaya başladığı bir lise hayatı karşılamış genç Fidan'ı. Çabalmasına rağmen sınıfta kalmış. Yaz dönemi para biriktirip sınıfı geçmek ilk planlarındanmış.

Okulun bittiği; dinlenmenin, tatil yapmanın, anılar biriktirmenin zamanıdır yaz mevsimi geldiğinde 15 yaşındaki genç Fidan yaz boyu kafelerde garsonluk yapıp para biriktirmeye çalışıyordu. Çiziminin ne kadar güzel olduğunu bilmeyen yok çevresinde. Arkadaşları sürekli motiflerle, simgelerle Fidan'ın yanına koşuyor. Dövme sanatçımız hiçbirini kırmıyor tabi.

KAMPTAN ÖNCE

KAMPTAN SONRA

Fidan daha önce 1 Mayıs için dövizleri, çizimleriyle canlandırmasını isteyen arkadaşından Gençlik Yaz Kampını duyuyor. Boş vakitlerinde, gidebileceğine inanmadığı kampın afişlerini asıyor arkadaşlarıyla. Son iki gün kala kampa geleceğini duyuyor. Kafasını dinleyip evden uzaklaşacağı bir hafta için heyecanlanıyor. Kamp onun için gerçeklerden uzaklaştığı bir tatil olmuyor. İşçiler, öğrenciler, genç kadınlar sorunlarıyla beraber bu kampa gelip birbirlerine umut oluyorlar. Fidan kendini buraya ait hissettiğinden bahsediyor. Hayatındaki sorunlar Fidan'ı dibe çekerken birçok çıkış yolu aradığı bu dönemde birlik olmayı öğreten Gençlik Yaz Kampında kendisini dibe çeken bu girdabın içerisinde tek olmadığını görüyor.

Girdap hepimizi dibe çekmeye çalışıyor ancak çıkışı tek başına olamaz. Fidan yaşamını kamptan önce ve sonra olarak ikiye ayırıyor. Kampta bir panelde okurken çalıştığından bahsediyor Emek Partisi Milletvekili Sevda Karaca'ya. "Çocuk işçiler için bu durumu nasıl değiştirebiliriz?" sorusunun cevabını arıyor. Antep'e döndüğünde sorduğu soruların cevaplarıyla meşgul, her zamankinden daha umutlu bir genç kadın görüyoruz. Artık sabah kalkıp yine işe koyulurken neden girdabın içine hap-solduğumuzun çok daha farkında bir Fidan var.

Üniversite kazandım ama okuyamayacağım

ANKARA'da bir metal fabrikasında çalışıyorum. 19 yaşındayım. Ailem için geçim zor olmaya başlayınca ben de çalışmaya başladım. Geçen sene de sınava fabrikada hazırlanmıştım. Bu sene de bir yandan çalışırken bir yandan da sınava hazırlanmak zorundaydım. Aslında böyle olmasını istemezdim, ben de dershaneye gidip sınava çalışmak isterdim ama yaşadığımız dönemde, ailedeki herkesin çalışmasına rağmen geçinmek mümkün değil. O yüzden ben de okulu bitirdikten sonra çalışmaya başladım. Sınava çalışmak için sabah serviste arkadaşımın birlikte soru çözüyorduk. Öğle arasında ve hat durduğunda test kitaplarından sorular çözüyordük.

Okuduğumuz okul zaten iyi olmadığı için çok iyi yerleri kazanabileceğimize inanmıyorduk. Okul bittikten sonra hemen çalışmaya başlamak zorunda kaldık. Şimdi sınavdan aldığım puanla bir yere yerleşebilmeme rağmen gidip okuyamayacağım. Çünkü yine çalışmam ve aileme katkı sağlamak zorundayım. Biz neden 19 yaşında üniversite derslerimize girmek, sınavlara çalışmak gibi sorunlarımız olacağı yerde fabrikada çalışmak zorundayız? Bu durumu hiçbirimiz hak etmiyoruz. Ama sonunda bizi bu hale getirdiler. Şimdi çoğumuz yaşadığımız bu sorunların kimden kaynaklandığını biliyoruz. Ama bunu ancak birlikte çözebiliriz. Sadece sınavı kazansa da okula gidemeyen benim ve arkadaşımızın tepkisi yetmez, bizim birlikte bir tepki göstermemiz gerekiyor.

Genç bir kadın işçi
ANKARA

Gericilik ve sömürü çarkında çocuklar öğütülüyor

Selma GÜRKAN

AKP'nin 24 yıllık iktidarında en çok tartışılan politikalarından biri de eğitim sistemi. AKP, diğer uygulamalarında olduğu gibi sermayenin ihtiyaçlarına hizmet edecek politikalarla, toplumun inançları üzerinden kutuplaştırma siyasetine yaslanarak eğitim sistemini örgütlemeye çalıştı. Bu ihtiyacın bir yanı sıra ucuz emek sömürsünü çocuklara kadar indirecek bir eğitim sistemiyken, diğer yanı sıra siyasal gericiliği besleyecek şekilde eğitim sistemini şekillendirmekte.

Kamu hizmetlerinden eğitimde özelleştirme, hem çalışma hayatının dönüşümü için hem de toplumsal düzenin yeniden gericilik temelinde şekillendirilmesi için AKP'ye önemli bir dayanak oldu. Özel eğitim kurumları teşvik edilirken tarikatların, cemaatlerin eğitim alanında yuvalanmaları için özel önlemler alındı. Sermayenin ihtiyaçlarını karşılamak üzere sanayi bölgelerinde, hatta kimi büyük işletmeler bünyesinde özel meslek liseleri kurularak bu ayak güçlendirildi.

4+4+4 uygulaması, okula başlama yaşının düşürülmesi, liselere devam ederken evliliğe vize veren yönetmelik değişiklikleri, sınıf geçme koşulları, sınav sistemlerinde deneme yanılma anlamına gelecek düzenlemelerle eğitim sistemi adeta yap boz tahtasına çevrildi. Bu sayede iktidarı hedeflerine yaklaştıran adımlar da atılmış oldu.

ADIM ADIM EĞİTİMİN DİNSELLEŞTİRİLMESİ

Bu eğitim politikalarına uygun olarak müfredat değişiklikleri de iktidar için bir ihtiyaçtı. Din dersi saatlerinin

Fotoğraf: DHA

artırılması; fen, matematik, sosyal bilgiler, felsefe, mantık gibi alanlarda içerik değişiklikleri ve ders saatlerinin azaltılması gibi uygulamalar adeta iktidarın sıradan hale geldi. Eğitimci, öğretmen ihtiyacına göre eğitim fakültelerini planlamayan iktidar, öğretmen atamalarını ihtiyaca göre yapmadığı gibi din görevlilerini eğitim hizmetlerinde görevlendirmede, okul öncesi eğitim dahil olmak üzere tarikatlarla, cemaatlerle eğitim hizmeti anlaşmaları yapmada hiçbir sakınca görmedi. Ayrıca deprem, pandemi gibi olağanüstü dönemlerde iktidarın tercih ettiği uzaktan eğitim benzeri politikalar da bu bütünün bir parçası olarak şekillendi.

TEHLİKELİ BİR ÜÇLÜ

İktidarın bu bütüncül eğitim politikasının bir parçası olarak "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli"nin büyük reklamlarla, süslü laflarla duyurusu yapıldı. Modelin müfredat açıklamasında da vurgu yapılan kavramlar, "erdem-değer-eylem" üçlüsüydü. Bu üçlü, eğitimin bilimsel niteliğinin tırpanlanmasının ve gericileşmenin özet niteliğindedir. Ancak adı neyle cilalanırsa cilalansın, sır döküldüğünde geriye çocuk işçiliğinin istihdamda yer etmesi, yoğun bir çocuk emeği sömürsü ve bilimsel bilgidan uzak kalan, boyun eğmek zorunda bırakılan, sömürü çarklarının arasında can veren gencecik bedenler kaldı.

Çocukların eğitimlerinden çok bağımsız görünse de Meclis açıldığında gündeminde vergi, yargı, sosyal güvenlik ve öğretmenlik kanunları gibi yeni

ÇOCUKLAR OKULDA DEĞİL İŞ YERİNDE

MEB'in 2021-2022 verilerine göre 5-17 yaş arası 1 milyon 200 bin 892 çocuğun okullarda hiç resmi kaydı yok. 1 milyon 738 bin genç açık lisede. Eski Eğitim Bakan Mahmut Özer 2023 mayısında yaptığı yazılı açıklamada MESEM'e kayıtlı öğrenci sayısının yüzde 784'lük artışla 1 milyon 405 bine ulaştığını açıklarken 9,10 ve 11. Sınıf öğrencilerine ödenen aylık 2 bin 552 lira ve 12. sınıf öğrencilerine ödenen 4 bin 253 liranın devlet tarafından üstlenildiğiyle övünmekteydi. MESEM'li gençler patronlar için emekçilerin ödediği vergilerle bedava emek gücü haline getirildi. MESEM'e başvuran genç kadın oranının yüzde 1559 artması verisi de kadın emeğinin de genç yaştan başlayarak nasıl ucuz emek gücü olarak kullanıldığını ortaya koydu.

düzenlemeler yer alacak. Şimdiden bu düzenlemelerin iktidar tarafından allanıp pullandığını görüyoruz. Peki bu ve iktidarın bunun gibi politikaları çocukların eğitim hakkına erişiminden bağımsız mı?

Orta vadeli program (OVP), 12. Kalkınma Planı gibi hükümet belgeleri, özünde sermayenin ihtiyaçlarına göre atılacak adımların bir bütünü. Sosyal güvenlik yasasında yeni düzenlemelerle, zaten kuşa çevrilen emeklilik hakkına da göz dikildi. 12. Kalkınma Planı'nda "güvenceli esnek çalışma" devletin, güvencesiz esnek çalışmanın güvencesi olacağı mesajını veriyor. Yazılı güvencede olan hakların kullanımı için de ayrıca mücadele ve sınıfın birleşik gücü ile toplumsal dayanışma gerekiyor.

EĞİTİMLE RIZA ÜRETMEK

Zeytinliklerini elinden aldıkları; tütün, pancar gibi ürünlerin ekimini kontrol altına alarak üretici köylüleri maden ocaklarında ölümüne, kölelik koşullarında çalışmaya sürükleyen "hadi, hadi" düzeni, onların çocuklarının kaslarını, kemiklerini ve zihinlerini MESEM'lerle ve gericilikle eğitiliyor. Yoksullukla sınıfları çocukları bu koşullara razı etmek için rüşvet olarak üç beş kuruşluk ücretleri patronlar adına devlet ödüyor; "erdem-değer-eylem" lafazanlıklarıyla çocukların yaşadıkları koşullara karşı çıkabilmesinin önünü onların

eğitimleriyle rıza üreterek sağlıyor.

Sermaye sınıfının çıkarlarını korumak, halkın ürettiği değerleri bu sınıfın emrine sunmak için hiçbir adımdan çekinmeyen bu iktidarın eğitim sisteminde attığı her adımın bu politikalara hizmet edeceğini göz ardı etmemek gerekiyor. İşçi ve emekçilerin kendi ve çocuklarının yaşam koşullarının iyileştirilmesi için siyasal gericiliğe karşı verilen mücadeleyi çocuk işçiliğinin yasaklanması, her çocuğun yeteneğine ve ilgi alanlarına göre eğitim hakkına sahip olması için verilen mücadeleyle birleştirmekten de başka yol yok. Laiklik mücadelesi de sadece toplumsal aydınlanmayı ifade eden bir mücadele alanı değil; işçi sınıfının kolektif haklarının, mevcut kazanımlarının korunması ve büyütülmesi mücadelesinden çok ayrı bir yerde durmuyor. İşçi sınıfının, emekçi halkın hayat tarzı, inancı, dünya görüşü ne olursa olsun; işçinin, emekçinin canı, kanı, alın teri pahasına dönen kapitalist çarkların arasında ezilmesi, onun siyasetinin bir parçası olmaması için haklar mücadelesinin yanına laiklik mücadelesini koymak zordur. Çocuk işçiliğinin yasaklanması, üretim ve hizmet sektöründe çocuk emeğine yer verilmemesi, doğan her çocuğun koşulsuz eğitim hakkının savunulması için mücadele bugüne kadar hayatı yarım bırakılan her çocuğa karşı işçi ve emekçilerin sorumluluğundadır.

Fotoğraf: Evrensel

Eğitim telaşını mücadeleye

çevirme zamanı!

Fotoğraf: Evrensel

Elif ERGİN

Eylül ayı kız çocukları ve kadınlar için telaş ayı demek. Bir yandan okul kayıt işlemlerinin bürokratik zorlukları, öbür yandan eğitim yılının ekonomik ve sosyal zorlukları... Emekçi evlerinin en temel gündemi okullar oluyor hal böyle olunca. Birçok televizyon programı sokakta insanlara mikrofon uzatıyor, mağaza raflarında kırtasiye ürünlerinin maliyetleri hesaplanıyor, öğrenci evi tutmanın zorlukları tartışılıyor. Birkaç eğitimci, emlakçı, esnaf da uzatılan mikrofonlara konuşmalar yapıyor. İyi konuşan, iç rahatlatan kimse yok.

Çocuklar, gençler ve kadınlar açısından eğitim sisteminin ekonomik boyutları öne çıkarılıyor daha çok ancak beslenme, barınma, giyinme gibi temel haklardan yoksunlukla iç içe geçen çok boyutlu bir tartışma bu. Milyonlarca öğrenci bin bir türlü yoksunlukla okul yollarını tutuyor.

BU İŞTE BİR SERMAYE YENİĞİ VAR

“Bir beslenme çantası nasıl dolar, barınma sorunu nasıl çözülür, ders materyallerine erişim nasıl sağlanır, okul taksitleri nasıl ödenir?” sorularına her kadın çözüm üretmeye çalışıyor. Avans çekmek, kredi kartının asgarisini yatırarak eğitim harcamalarına yer açmaya çalışmak, belediye ve valiliklerin yardımlarına başvurmak için koşturmak, ev arkadaşı arayan; oda kiralaayan numaraları aramak, ikinci el eşya satan dükkanları aşındırmak, eş dosttan borç almak, eğitime en az engel olabilecek şekilde bir iş aramak, onlarca kuruma burs başvuruları yapmak... Daha da uzatılabilecek bu işler,

GÜÇ BİRLİĞİMİZDE GİZLİ

İKTİDAR her ne kadar kamusal bir hak olan eğitimi, hanelerde kadınların ve çocukların baş etmesi gereken bir sorun yumağına çevirmiş olsa da emekçilerin insanca çalışma ve yaşama koşulları için mücadele ettiği, ses çıkarmak için çaba gösterdiği bir dönemden geçiyoruz aynı zamanda. Asgarisi ödenerek eğitim masraflarının bir kısmına yer açılmaya çalışılan kredi kartları ile bir öğün ücretsiz yemek kampanyasına dair hazırlıklar, elde bavulla barınacak bir çatı arayan yorgun gençlerle ücretsiz barınma için etkinlikler düzenleyenler, çocuğunu gönderebileceği ucuz yollu kreş arayanlarla

kadınların yeteri kadar sıkıştığı hayatı iyice zora sokuyor.

Nitelikli bir eğitim hakkında bahsederken çocukların boş beslenmeyle, üniversitelilerin kredi borçlarıyla, kız çocuklarının okul dışına itilmesiyle, gericileştirilmiş müfredatla konuşuyorsak bu işte bir sermaye yenliği var demektir.

Eğitim hakkından söz etmek demek emekçilerin ve onların genç kuşaklarının bütün bir hayatından söz etmek demektir. Çalışma ve yaşam koşulları, temel haklar kapitalistler tarafından ne kadar yağmalanırsa o kadar ağırlaşır, o kadar insanlık dışı olur. Emek ne kadar ucuza sömürülürse, emeği sömürülen işçinin çocuğu da okula boş beslenme ile yollarını yani!

Sermayedarlar el koydukları, emekçilerin yarattığı değer miktarını en yüksek seviyeye çekmek isterler. Bunun için sermayenin hükümetleri kamusal hakları bir bir ortadan kaldırarak sermayenin hizmetine sunarlar. Hem genç nesilleri hem de onların hayatını bir bütün olarak sermayedarların önüne atarlar. Tek adam bu konuda çok başarılı bir sermaye hizmetkârı. Kamusal olanı özelleştir, hak ol-

üretine zam istemek için harekete geçenlerin iç içe geçtiği günlerdeyiz.

Birbirimizden alacağımız güç işte bu iç içelikte gizli. İnsanca çalışmak demek insanca yaşamak demek! Eğitim hakkımızdan vazgeçmiyoruz demek, bugünümüze çökmüze izin vermeyeceğiz, geleceğimizi de size heba etmeyeceğiz demek.

Gelin eylül ayının telaşına, mücadele hazırlıklarını ekleyelim. Okul kayıt kapılarının önündeki çaresiz yakınmaları parasız eğitim talebine yükseltelim, market rafları önündeki kara kara düşünceleri, “Beslenme hakkı!” çıkışlarına çevirelim. Ücretlerin ayın başında erimesinin verdiği sınırı, iş yerinde insanca çalışmak istiyoruz sesinde yükseltelim!

maktan çıkar ve onu hane içinde çocuğun, kadının sırtına yük olarak yükleyelim! Türkiye’yi kapitalistler için ucuz emek cennetine çevir! E bir ülke patrona ne kadar cennet ise emekçiye de o kadar cehennem oluyor işte...

ŞİMŞEK PROGRAMININ FATURASINI ÇOCUKLAR ÖDÜYOR

MESEM’lerde elini kolunu kaybeden, canından olan liseliler, kuş kadar ücretiyle özel okullara/kreşlere para ödemek için gecesini gündüzüne katanlar, aldığı diploma ile umutsuzluk içinde kıvranan gençler, eğitimden dışlanmış, okul yerine atölye tezgahlarının başına geçirilmiş kız çocukları... Sadece okul masraflarından ibaret tartışmalar yeter mi bu yaşananları anlatmaya?

Madem emekçi evlerin en temel gündeminin eğitim olduğu günlerden geçiyoruz, bu başlık altında çalışma ve yaşam koşullarımızın sermayenin ihtiyaçlarına göre dizaynını da konuşmamız gerek. Bu dizaynın güncel adı Kamuda Tasarruf Paketi. Tek adam rejimi, halkın ürettiği zenginliği Şimşek hızıyla sermayenin hizmetine sunuyor,

bu hizmetin bedelini de tasarruf diye temel hakların özelleştirilmesi ile yine emekçilere fatura ediyor. Bu faturayı, emekçilerin genç kuşakları boş beslenme çantaları ile, MESEM’lerde aldıkları yara berelerle ödüyorlar. Ancak emekçilerin ürettikleri zenginliğin, kamu kaynaklarının halk için kullanılması mücadelesi, eğitim hakkını sermayeye yem olmaktan kurtarabilir.

EĞİTİM HAKKI İNSANCA ÇALIŞMA MÜCADELESİYLE BİR

İnsanca çalışmak için verilen mücadeleler işte bu yüzden eğitim hakkını kazanmayı da içerir, içermek zorundadır. Parasız, bilimsel, demokratik bir eğitimi kazanabilmek iş yerinde verilen mücadelelerin güçlenmesinden geçiyor. Çünkü gasbedilen temel haklar aynı zamanda çalışma koşullarını da giderek geriye doğru götürüyor. Beslenme, barınma, sağlık, eğitim haklarını ne kadar koruyabildiğine göre işçi sınıfının yaşamı sefaletten kurtulabilir.

Hem sendikal örgütlenme hakkı için mücadele eden bir işçi olmak hem de çocuğunun eğitim hakkı için okul velileri ile birlik olmak, hem ücretine zam istemek için kendi birliklerini kurmak, hem de tüm çocuklara bir öğün ücretsiz, sağlıklı beslenme hakkı için harekete geçmek, hem vergide adalet demek hem de eğitime ayrılan bütçenin arttırılmasını savunmak gerekiyor.

Öğrencilere bir öğün ücretsiz yemek verilmesi için imza toplama faaliyeti ile iş yeri yemeklerinin sağlıklı ve doyurucu şekilde çıkmasını birlikte talep etmek zorundayız. Eğitimin her kademedeki ücretsiz olması talebini yükseltirken toplu iş sözleşmeleriyle eğitim ödeneğini almak için mücadele etmek zorundayız.

ÇOCUKLARIN EĞİTİM HAKKI TASARRUF KISKACINDA

Iktidarın 12. Kalkınma Planı ve OVP ile uyumlu "tasarruf tedbirleri" kamu emekçilerinin ve işçilerin servis, kreş, yaşanılabilir bir ücret ve güvenceli çalışma haklarını tehdit eden çocukların eğitim hakkını da es geçmiyor. 2024-2025 eğitim öğretim yılına çocuklar ikinci, üçüncü el formalarla, yazılı kısımları kopartılmış eski defterlerle, boş beslenme çantalarıyla başlıyor. Ancak tüm bunların karşısında sermayenin iktidarı, emekçilerden toplanan vergileri patronlara peşkeş çekiyor; işçi ve emekçilerin ürettikleri zenginliklere el koyanların servetini düşünürken çocukları gerici uygulamalarla, açlıkla terbiye etmeye çalışıyor.

TAŞIMALI EĞİTİMDE TAŞIMAYI KALDIRDILAR

TASARRUF tedbirleriyle kamu emekçilerinin servis hakları gasbedilirken okun çocuklara yönelmesi de gecikmedi. Taşımali eğitim hedef haline getirildi. En son Söke'de "tasarruf tedbirleri kapsamında" taşımali eğitim iptal edildi. Köylerde yaşayan kadınlar, çocuklarının eğitim hakları için dilekçe toplayarak İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne gitti. Taşımali eğitimin tasarruf adı altında kaldırılmaya çalışılması özellikle kız çocuklarının eğitime erişimi önünde büyük engel oluşturuyor.

ÇOCUKLARIN ZİHNİNE KELEPÇE

EĞİTİM müfredatı "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" çerçevesinde dönüştürüldü. Bu müfredat, "erdem, değer" gibi kavramlarla işçi ve emekçilerin genç nesillerinin yaşadığı sorunların karşısında sessiz kalan, biat eden, bilimsel bilgiden yoksun bir biçimde yetiştirilmesi anlamına geliyor. Kadınların toplumsal pozisyonlarını her hamlede daha da geriye çekmeye çalışan iktidar kendi müfredatını da buna göre dizayn ediyor; kadın ve erkek eşitliğinin fitratta olmadığı düşüncesini açtığı derslerle çocukların zihinlerine sokuyor. Eğitimde nitelik düşerken ve gerici örgütlenirken çocuklar taşınan eğitim işçi ve emekçilerin genç nesillerini, ortak bir kader paylaşan birlerinden uzaklaştırıyor. Kız çocukları eğitimdeki gericileşmeden etkilenerek eşit bir eğitim hakkından mahrum bırakılıyor. Buna karşı çıkmak isteyen eğitim emekçilerine ise verilen seminerlerle, savrulan tehditlerle "müfredatı sorgulama, uygula" mesajı veriliyor.

EĞİTİMDE TASARRUF NASIL SONUÇLANIYOR?

EĞİTİM bir kamusal hak olmaktan çıkarılması kız çocuklarının eğitim hakkına erişimini engelliyor. Servis, beslenme, eğitim materyallerinin karşılanması gibi devletin yükümlülüğünde olan sorumluluklar bu çocukların aiharcandıkça kız çocukları erken yaşta işçileşiyor, çocuk yaşta zorla evliliklerin ve istismarın önü açılıyor. Bu noktada işçi ve emekçi kadınlar açısından "insanca yaşam için yoksulluk sınıfı üzerinde bir ücret" talebi ile çocukların parasız, bilimsel ve laik bir eğitim alma talebi birbirine göbekten bağlanıyor. 2024-2025 eğitim öğretim yılına başlarken çocukların eğitim ve yaşam hakkının korunması işçi ve emekçilere düşüyor.

Çocuklar için mücadelemiz sürecektir

Fatma KOÇ Adana

HERKESTE bir telaş okullar açılıyor diye. Yeni kayıt yaptırılan kayıt parası alındığından şikayetçi. Evde birden fazla okula giden çocuğu olanlar okul alışverişinin el yaktığından, almak istediklerini alamadıklarından şikayetçi. Tüm sohbetler dönüp dolaşiyor, okulların açılmasına geliyor. Ama beni en çok etkileyen Fatma ile yaptığımız sohbet oldu.

Misafirliğe gittiğimiz evde karşılaşıyoruz, ev sahibi arkadaşımın komşusu tesadüfen sohbetimize ortak oluyor. Fatma, Adana'nın yoksul mahallerinden birinde yaşıyor. 4 çocuğu var; 3 erkek, bir kız annesi. Geçimini evlere temizliğe giderek karşılıyor. Bel fıtığından ameliyat olduğu için aylardır çalışmıyor, bir an önce iyileşip çalışmaya başlamak istiyor. Kocası çalışmıyor, zaten evde varlığı ile yokluğu anlaşılıyor, her işle Fatma ilgileniyor.

Sohbet yine geçim sıkıntısı, okulların açılması, masraflar derken konuşuyor. En çok Fatma anlatıyor. Ne demişler; aşk ağlatır, dert söyler. Büyük kızını 22 yaşında evlendirmiş. "Ben 17 yaşında evlendirildim ama kızımı 22 yaşında evlendirdim" diyor. Büyük oğlu liseyi bitirmiş, üniversiteye gitmeyi çok istemiş ama "lisede bile hem çalışıp hem okumuş. Lise bitince bir pastanede işe girmiş, "Bir yıl boyunca pastanede her işi yaptı ama işi bilmiyor diye maaş vermediler. Şimdi 18 yaşında oldu. Haftanın her günü 2 otobüsle gitti, 2 otobüsle döndü işten. Bir yılın sonunda işi öğrendi diye asgari ücret aldı. O da benim ameliyat dönemime denk geldi yoksunluk sadece maddi eksiklik değil, bir insan hakları sorunudur. Aslında yıllardır yürüttüğümüz "okullarda bir öğün ücretsiz, sağlıklı yemek" kampanyamız yalnızca bir öğün yemek değil, geçim zorluğu çeken ailelerin çocuklarını okutabilmek için yüklerini bir nebeze olsun rahatlatma, çocuklar arasındaki eşitsizliği bir nebeze olsun azaltmak içindi. Tüm çocukların; çocukluklarını yaşaması, okuma heveslerine ket vurulmaması ve hayallerini süsleyen hayatları yaşaması için mücadelemiz hep sürecektir!

berinin yanına çalışması için koydum. Bütün yaz çalıştı ama bir lira bile para almadı. Meslek öğreniyor diye sesimi çıkarmadım. Bu sene okula gitmek istemiyorum. Hem oku hem abin gibi çalışıyorum. "Anne çok yoruluyorum, ikisini bir arada yapamam. Eğer okula gideceksem çalışmam, çalışacaksam okula gitmem" diyor. Okul masraflarını düşününce galiba artık okula göndermeyeceğim. Zaten okuldan da korkuyorum. Okul önlerinde zararlı madde satan insanlar var. Oğlumla birlikte okula gidiyorum, çıkışta gidip alıyorum. Bana kızıyor gelme diye. Yaz boyunca da arada çalıştığı berbere gidip kontrol ettim."

ÜÇ HARFLİLER DE EL YAKIYOR

En küçük oğlu 9 yaşında, daha ilkokula gidiyor. Geçen yıl çanta almış oğluna en ucukundan. Bu sene sonunda yırtılmış. "Pahalısını almıyorum, ucuzu da fazla işe yaramıyor. Geçen yıl 750 liraya aldığım çanta bu sene bin 500 lira. Defterler vs. dünya para tutuyor."

Birden söze ufaklık atılıyor: "Anne ben nerede ucuz satıldığını biliyorum" diyor. Gülyorum, "Ne-reymiş, söyle bakalım." Şu üç harfli marketlerin birinin adını veriyor. Fatma da gülyüyor. "Çocuk işte" diyor, "Kırtasiyeye gücümüz yetmediği için markete gelen ürünleri almaya çalışıyoruz. Ama orası da bütçemizi aşiyor, bu sene geçen yıla göre daha da el yakıyor. Bir an önce iyileşip işe başlamam lazım ama doktor 'Tam iyileşmen lazım kendini zorlama' dedi."

"Eşin neden destek olmuyor, çalışmıyor?" dediğimizde "Ben hastaneye gittim, doktor ameliyat gününü verdi. Hastaneye yatış yapıldı, 'Ben beklemem' dedi, çıktı gitti. Ameliyata tek başıma girdim. Annemi, ablamı aradım. Tam ameliyata girerken onlar geldi, o da böyle bir adam işte. Daha ne anlatayım size" diyor.

Hayalleri, umutları daha da yaşta bitmiş, geleceksiz gençler şimdiden ev, geçim derdine düşmüş. Belki bir meslek öğrenip hayata tutunma mücadelesine 10'lu yaşlarda başlamışlar. Annelerin yalnız başına verdikleri hayat mücadelesi, her geçen gün artan hayat pahalılığı karşısında direncini kaybetmeye başlıyor. Bu yoksulluk, yoksunluk sadece maddi eksiklik değil, bir insan hakları sorunudur. Aslında yıllardır yürüttüğümüz "okullarda bir öğün ücretsiz, sağlıklı yemek" kampanyamız yalnızca bir öğün yemek değil, geçim zorluğu çeken ailelerin çocuklarını okutabilmek için yüklerini bir nebeze olsun rahatlatma, çocuklar arasındaki eşitsizliği bir nebeze olsun azaltmak içindi. Tüm çocukların; çocukluklarını yaşaması, okuma heveslerine ket vurulmaması ve hayallerini süsleyen hayatları yaşaması için mücadelemiz hep sürecektir!

BİR OKUL ÇANTASI NE KADARA DOLUYOR?

BU yıl bir çocuğun okul çantasını doldurmak oldukça maliyetli. Tüm Kırtasiyeciler Derneği Başkanı Vecdet Şendil bu yıl okul çantasının 1600-1800 lira arasında dolacağını söylemiş. Okula yeni başlayan bir çocuğun kırtasiye masrafı ise 2 bin lirayı buluyor. Buna çocuğun forma, ayakkabı gibi ihtiyaçları da eklendiğinde -çocuğun beslenme, ulaşım vb. ihtiyaçları dışında- kadınlar 5 bin liraya varan bir maliyetle karşılaşıyor.

BU ÇOCUKLAR NE YİYECEK?

İki seneyi aşkındır, çağrımızla başta kadınlar olmak üzere emekçilerin yürüttüğü "okullarda bir öğün ücretsiz, sağlıklı yemek" kampanyasına MEB kulaklarını tıkamaya devam ediyor. Üstüne üstlük taşımali eğitimde ikili eğitim veren okullarda ücretsiz yemek uygulamasını da ortadan kaldırdı. Şimdi ise deprem bölgesindeki çocuklara verilen ücretsiz beslenme "tasarruf" gerekçesiyle kaldırılıyor.

"Enflasyon düşüyor, ücretler yeterli" yalanlarıyla gerçeğin üzerine örtmeye çalışan iktidarın karşısında ufak bir market araştırması, bir çocuğun aylık beslenme masrafının ne kadar arttığını gözler önüne seriyor. 8-12 yaş arası bir çocuğun MEB ve Emine Erdoğan'ın birlikte başlattığı "Okulunda Sağlıklı Besleniyorum" programında yer alan menüye göre gıda masrafı, aylık yaklaşık 6 bin 450 liraya tekabül ediyor.

BAĞIŞ DEĞİL KAYIT PARASI

OKUL çağındaki çocukların beslenmesi ve eğitim masraflarının yanı sıra veliler devlet okullarında "bağış" adı altında yüklü miktarlarda kayıt paraları ile karşı karşıya kaldı. Bu kayıt paraları çoğunlukla okullar tarafından talep edilen kağıt, tuvalet kağıdı, hijyen malzemeleri dışında da istendi. Okuldan okula değişen bu "bağış" miktarları bin liradan 20 bin liraya kadar çıktı. Ödemek istemeyen ya da ödeyemeyen kadınlar ise çocuklarının kaydının silinmesi ile tehdit edildi. Tasarruf tedbirleriyle birlikte kamu kurumları okulların ihtiyaçlarına ayrılan bütçe düşürüldükçe fatura velilere kesildi. Ki hatırlatalım 2024 bütçesi "eğitime aslan payı bütçe" makyajıyla süslenmişti.

Fotoğraf: Pixabay

Fotoğraf: Evrensel

Görsel: Canva Pro kolaj

Eğitim sistemi ticaret merkezi

Merve İLHAN
Tuzla-İstanbul

Aydınlı Ekmek ve Gül grubu olarak, okula dönüş başlarken yaşanan zorluklar karşısında duygu ve deneyimlerimize kulak vermeye hazırlanıyoruz. Bu yüzden de dertlerimizi paylaşmak ve birlikteliğimizden aldığımız güç ile dayanışmayı büyütmek, çözümün “anahtarını” bulmak için kadınlar olarak her zamanki buluşma noktamızda yan yana geldik. Bu buluşmamızda heybemiz daha da doluydu. Çocukların kırtasiyeden giyime çeşitli ihtiyaçları, okullardan gelen ihtiyaç listeleri bu heybedeydi. Hadi bunları hallettik; o beslenme çantalarını her gün nasıl dolduracağımızın hesabı yine bu heybede, bir matematik problemi gibi duruyordu. Tüm bunlarla birlikte bizlerin bu zorluklar karşısında yaşadıkları, yaşadıklarımızın sorumlularının işin neresinde olduklarına dair öfkemiz de bu heybedeydi. Anlayacağınız çok doluyuz. Şimdi bunları birlikte seriyoruz masamıza.

ALIŞVERİŞ CESARET İŞİ

Kadınlar için okul alışverişine çıkmak cesaret istiyor artık. Çoğu, henüz ihtiyaçlarının sadece çok az bir kısmını almış. Kalanı nasıl çözeceğine dair formül üretiyor. Anaokulundan liseye, okulların özel istekleriyle ise bu iş güçleşiyor. İstenen malzemede marka/model var ise iş zorlaşıyor. Bir kadın arkadaşımız kendi bulduğu çözümleri paylaşıyor bizlerle.

“Geçen seneki defterler henüz bitmemiş. Hepsine teker teker baktım. Kullanılan kısımlarını yırttım, kalanları bu sene kullanmasını sağlayacağım. Eskiye kalemlerin üzerine desenler çiziyorum, çocuğum yeni bir şeymiş diye düşünsün diye. Formasından çantasına kadar alışveriş yapacağız. Bir defter için bu kadar derde girecek noktaya hangi ara geldik?”

Anaokulunda çocukları olan arkadaşlarımız ise devlet okulu ile özel okul arasındaki dengeyi kurarken ailelerin bu dengenin neden dışında olduklarını merak ediyorlar:

“Geçen sene anaokulu 600 lira iken

bu sene 1400 lira dediler. 6 bin lira da kırtasiye masrafı diyorlar. Devletin okulu bu. Her ailenin alamadığını bilmiyorlar mı? Ben bir şekilde alacağım ama yanımdaki arkadaşım? Alamıyor, biliyorum. Alamayınca da okula vermeyecek çocuğunu. Özeller de 20 bin liradan başlıyor.”

Beslenme ihtiyacının da diğer tüm ihtiyaçlar gibi ailenin üzerine yıkıldığını belirten kadınlar, kadınların mücadele ile kazandığı bir öğün ücretsiz yemek hakkının ellerinden alınmasını “Bunu da mı bize çok görüyorlar?” diyerek ifade ediyorlar.

Arkadaşlarımızdan biri ekliyor: “Çocuklar okula aç gidiyor. İlkokullara bir sandviç verdiler. Ortaokullara o da verilmedi. Bütün çocuklara verilmesi gerekiyor. Önceden süt verirdiler, o da kaldırıldı. Ne var çocuklar günde bir süt işe? Devlet bunu bile çok görüyor.”

HANGİ BÜTÇE?

Devletin eğitime ayırdığı bütçeyi rakamlar ile ifade etmeye gerek kalmıyor artık. Kadınların yaşamı, bütçenin eğitime harcanmadığını; hatta eğitim üzerinden bizlerin ceplerinde olanı da olmayana da aldıklarını gözler önüne seriyordu:

“Çocuğumu okula kaydedeceğim. Evime yakın olan okul için haftalarca sürdürüyorlar. Sonra 25 bin lira kayıt parası istiyorlar. Çocuğumun kaydı, evimin önündeki okula düşmüyor. Ne yapabilirim? Tartıştım müdürle, sonuç yok. Geçen de kızımı okula yazdırdım. ‘Hesap-

tan bir miktar para, kalanı ile şu kadar top kağıt al’ diyorlar. Neden? Dedimiz ise ‘Devlet bize el atmıyor, görüyorsunuz?’ diyorlar. ‘Bağışlar ile ayakta duruyoruz’ diyorlar. Niye? Burası devlet okulu. Para ile öğretmen seçiyorlar. Demek ki eğitim sistemi artık ticaret merkezi haline gelmiş.”

Kadınlardan biri yıl sonunda temizlik malzemesinin de güvenlik görevlisine ödenen ücretin de parasının velilerden istendiğini belirtiyor ve ekliyor: “Biz nereye kadar el atacağız? Devlet atsın.”

Bir diğeri ise pahalılıktan ve asgari ücretin yetemediğinden bahsediyor: “Öğrencilere yol ücreti minibüste 12 lira olur mu? Bu çocuk karnını da doyurmak zorunda. Asgari ücret 17 bin lira. Aydınli’da kiralar 25 bin lira. Eskiden az yiyorduk, ama okutabiliyorduk. Şimdi sessizce isyan ediyoruz. Asgari ücret giren evlerimizde kiramızı ödeyemezken sadece çocuğumuzun giderlerini nasıl karşılayacağız?”

Sadece ekonomik gibi görülen bu zorluklar karşısında “Keşke bize de çalışma hakkı tanınsa” diyor kadınlar. Çünkü bugün çocuklarının hem annesi hem arkadaşı bakımından beslenmesine, eğitimine, güvenliğine kadar çocuklarının birincil sorumlusu olarak gösteriliyorlar. İşte bizler yeni dönemde böyle karşılarken buluşmamıza yeni katılan kadın arkadaşlarımız ile “Bu konuştuklarımız burada kalamaz” dedik ve sohbetimizi dergimize yansıtmaya karar verdik. Aydınli’da oturan tüm kadınlar ile dayanışmamızı büyütürük dönemin ilk zilini birlikte çalmak üzere sözleşerek kalktık çimenlerin üzerinden.

Vergi kesintileri sağlık emekçilerini zorluyor

KÖKLÜ bir eğitim ve araştırma hastanesinde 5 yıldır çalışan bir sağlık emekçisiyim. Köklü dediğime bakmayın daha temel ihtiyaçlarımızdan biri olan temiz su ihtiyacımız bile karşılanmıyor. Çalıştığım radyoloji bölümünde 24 saat nöbet tuttuğumuzu düşünürsek dinlenebileceğimiz alanda bir lavabomuz bile yok. İçtiğimiz kahvenin bardağını zaman zaman tuvalette yıkamak zorunda kalıyoruz. Sürekli dışarıdan su ve yemek almak zorunda kalmak çok zor.

İstanbul’da yaşam koşulları ve çalışma koşullarımız bu kadar zorken vergi adaletsizlikleri bizi daha da zorluyor. Ayın sonunu zor getiriyoruz. Vergiler durumu daha da kötüleştiriyor. Sağlık hizmetleri gibi hayati öneme sahip bir alanda çalışırken ekonomik olarak tatmin edici bir ücret almamak, üstüne vergilerdeki adaletsizlik son derece can sıkıyor. Maaşımız erirken temel ihtiyaçlarımıza zam geliyor. Aldığımız maaşın yarısı kiraya gidiyor.

Sonuç olarak, vergide adaletsizlik hem biz sağlık emekçilerini hem de genel olarak sağlık hizmetlerini olumsuz etkiliyor. Sorun tabii ki de bununla bitmiyor. Maaşımız teşvik, sabit ek ödeme ve mesailer şeklinde parçalı olarak yattığı için sadece maaş adı altında yatırılan para, emekli tazminatına yansıtılıyor. Emekli olduğumuzda alacağımız ikramiye de düşük olduğundan birçok sağlık emekçisi emekli olmayıp zor şartlar altında çalışmaya devam etmekte.

*Sağlık emekçisi bir kadın
Kadıköy/İSTANBUL*

Görseller: Canva Pro

'Çocuklarımıza taş mı yedirelim?'

Adile DOĞAN
İstanbul

Uzun zamandır ülkenin her yerinde okullarda bir öğün ücretsiz sağlıklı beslenme talebi herkesin gündeminde.

Bir dönem önce yürütülen etkili kampanyadan sonra MEB okul öncesi öğrencileri için ücretsiz öğle yemeği uygulamasını başlatmış, mücadelemiz sonuç vermişti. Tüm devlet okullarında, tüm öğrencilere sağlıklı, ücretsiz bir öğün yemek verilmesi için daha fazla çalışma yürütmemiz gerektiğini biliyoruz. Bunun en somut örneklerini emekçi ailelerin yaşamından görüyoruz. Eğitimin neredeyse paralı hale geldiği şu zamanlarda zaten geçinemeyen ailelerin yükü iki katına çıkmış durumda.

Gülay, 3 çocuk annesi. En küçük çocuğu bu yıl ana sınıfına başlayacak. Gülay, "Hayırlısıyla küçük ana sınıfına başlarsa ben de yarım gün çalışacağım" diyor. Gülay'ın eşi fabrika işçisi ve tek başına hiçbir şeye yetişemiyor. Evine konuk olduğu Gülay'ı, bahçede elinde iğne iplik bir şeyler dikerken buluyorum. Selamlaştıktan sonra elindekine gözüm takılınca "Bu büyük oğlanın okul forması. Hızlı büyüyor. Daha geçen yıl aldım ama küçük geldi. Ben de ikinci sınıfa başlayacak çocuğum için tamir ediyorum" diye açıklıyor. Sırada geçen yıl ucuza bulup aldığı çanta var tamir edilmeyi bekleyen. Sohbetimiz sırasında oğlu çantayı getirdi ve si-

temkar bir şekilde annesine "Bunun neresi dikilecek anne?" dedi. Gülay mahcup ve üzgün bir şekilde "Ben sana onu eskisinden daha güzel hale getiririm" diyerek hem kendini hem çocuğu teselli ediyor.

YOKLUK EĞİTİM HAKKINI ENGELLİYOR

Eşinin çalıştığı fabrikada ek zam istemiş işçiler ama patron vermemiş. Bu günlerde işçiler eylem yapmayı konuşuyorlar: "Eşim de çok korkuyor ya işten çıkartılırsa diye. Bakalım, sendikaları var. Sahip çıkar inşallah" diyor Gülay. Çok uzun zamandır çalışmamış Gülay çocuk bakmaktan. En küçük çocuğunu ana sınıfına kaydetmiş ancak pahalı olduğunu ifade ediyor: "Aylık 600 lira istiyorlar. Daha bunun kırtasiyesi var. Çevremde görüyorum birçok kadın ana sınıfları çok daha pahalı olduğundan çocuklarını yazdırmıyorlar ama ben mecburum. Çünkü çalışmam lazım."

Bir de bunun beslenme kısmı var. Gülay da yarım dönem verilen bir öğün ücretsiz yemekten faydalanmış. Halen bu hakkın devam ettiğini düşünüyormuş. Mahallemizde bu kampanyayı yürüten Gülay okul önünde denk gelip imza veren kadınlardan. Bu nedenle Gülay'a nasıl bu hakkı aldığımızı ve nasıl gasbedildiğini anlatınca çok öfkelenip soruyor: "Biz çocuklarımıza taş mı yedirelim?" diye. Gözleri dolu dolu, "Eskileri dikip çocuklarıma giydirmekten bıktım" diye isyan ediyor.

Görsel Canva yapay zeka aracı ile oluşturulmuştur

yor. Ana okullarına verilen yemeğin, işlerine ne kadar çok yaradığını uzun uzun anlatıyor.

ÜNİVERSİTE GERÇEKTEN HAYAL

İşçi ailelerinin durumu bu. Ya ek işler yaparak ya da fazla mesailere kalarak kıt kanaat geçimini sağlamak zorundalar. "Bunu reva görenlerin çocukları en güzel okullarda okuyor, en güzel yiyecekleri yiyorlar" diyor Gülay bu sözleri hem kendi ailesi hem de başka gördüğü aileler için söylüyor. Eşi, her akşam iş yerinden arkadaşlarının dertlerini anlatıyormuş. Bir iş arkadaşının kızı güzel bir üniversite kazanmış ama arkadaşı bu yıl gönderemeyecekmiş. Çünkü ne okul harcını yatıra-

biliyormuş ne de yurt parasını verebiliyormuş. Bir başka işçi de çocuklarının okul ihtiyacı için arkadaşlarına dayanışma çağrısı yapmış. Çünkü evi kira ve sadece 19 bin lira alan yeni bir işçi. Sendikadan destek istemişler fakat sendika "Binlerce üyemiz var, hangisine yardım edelim" demiş ve destek olmamışlar.

İşçiler her alanda yalnız bırakılıyor ve çocuklarını okutacak halleri bile kalmamış durumda. Parasız eğitim talebi dünden daha fazla, tüm yakıcılığıyla önümüzde duruyor. İnsan onuruna yakışır bir ücret ve parasız, bilimsel eğitim için tüm gücüyle işçilerin, emekçilerin mücadele etmekten başka çaresinin olmadığını bilmememiz gerekiyor.

Ziller kimin için çalacak?

Psikolog Görkem YILMAZ

HER yıl eylül ayı itibarıyla birçok kadın emekçi, alım gücünün düşmesine karşı ve hak ettikleri emeğin karşılığını elde etmek için verdikleri mücadeleye bir yenisini daha ekliyor. Bana emekçi kadınlar tarafından yöneltilen soruların birçoğu ilkokula başlayacak çocuklarının okula başlamaması için rapor alınmasının, kendilerine fayda sağlayıp sağlayamayacağı konusunda. Bu sorunun soruluyor olmasının arka planında çocuğun okula başlama yetkinliğinin değerlendirilmesinden başka bir şey yatıyor. Aile bireylerinin, yaşadıkları sosyal ve ekonomik kaygılarını kontrol altına almakta zorlanmalarını görmezden gelinemeyecek bir hal alıyor.

Okullarda çocukların eline tutuşturulan listeler, alınamayan temel kırtasiye ihtiyaçları, beslenme çantalarının içleri-

nin nasıl doldurulacağı veya çocuklara harçlık verilip verilemeyeceği, emekçi aileler işe gitmek zorundayken bu çocukların kim tarafından okula bırakılıp okuldan alınacağı ilk akla gelen sorulardan birkaçı. Bunca sorunun yanında; altında ezildiğimiz, cevaplarını bilmediğimiz ve tek başına çözemeyeceğimiz bir dizi sorun...

Düzenli olarak atölyeler ve seminerler düzenlediğim Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği'ndeki kadınlar ve gençler temel ihtiyaçları olan sağlığa ve eğitime erişebilme adına ciddi kaygılar yaşıyor. Bu gibi kaygıların; bir derneği, bir sokağı, bir mahalleyi kolluk kuvvetleriyle denetim altına alarak giderilemeyeceği, aksine bu gibi girişimlerin kişilerin daha derin ve ciddi kaygılar yaşamalarına sebep olacağı açık.

Tüm gençler ve kadınlar adına gerçekleştirilebilir bir yaşam sağlamada, te-

mel ihtiyaçlarımızı karşılamada, sağlıkta, eğitimde ve en önemlisi sosyalleşmekte daha insani şartlara kavuşmak zorundayız. Peki neden sağlık değil, eğitim değil, en önemlisi sosyalleşmek dedik? Ne kadar eğitim verirsek verelim, ne kadar eğitim alırsak alalım; sosyalleşmeden sadece tüm ömrünü sorunlarıyla tek başına mücadele etmekten öteye geçirememiş, bu hayatı yaşayamadan göçüp gitmiş her kadın için, her genç için yaşamak zorundayız. Gelecek kaygısından arınmadan gündelik korku ve kaygılarımızdan arınamayız. Bu sebeple hem çocuklarımızı hem de ebeveynlerimiz adına kaygısız okul hazırlıkları ve eğitim süreçleri dilerim. Daha umut dolu yarınlarda buluşmak dileğiyle...

Görsel: Canva Pro Kolaj

Kışkırtılan öfkenin hedefinde kadınlar

ilke IŞIK

2024 yılı Ağustos ayının son haftasında en az 6 kadın öldürüldü, en az 5 çocuk katledildi. En az 6 kadın öldürülmeye çalışıldı, en az 7 şüpheli kadın ölümü gerçekleşti. 2024 yılında şiddet sarmalının çocuklara, göçmenlere, parkta oturan vatandaşlara, hayvanlara yönelerek genişlediğini görüyoruz. İstanbul'da metroda göçmen çocuğa şiddet uygulayan, Ankara Polatlı'da yavru bir köpeği öldüren kişilerin haberlerini her gün okuyoruz, görüyoruz, izliyoruz. 1 Eylül günü İstanbul'da telefonda Kürtçe konuştuğu için Hakim Lokman bir kafede saldırıya uğrayıp öldürüldü. Diyarbakır'da kafelere saldırılar düzenleniyor, düğünler basılarak halay çekenler gözaltına alınıyor, hatta tutuklanıyor. Şiddet yayılıyor, genişliyor, özellikle de belli kesimlere yöneliyor. Kadınlar, çocuklar, Kürtler, göçmenler, hayvanlar...

ŞİDDET VİRÜSTEN HIZLI YAYILIYOR

İktidarın sürekli yeniden üreten uygulamaları ile şiddet her an herkesin yaşadığı ve yaşayacağı bir gerçeğe dönüşüyor. Geçtiğimiz haftalarda Meclise bulaşan kan, iktidarın örgütlediği şiddetin en somut göstergesiydi. Ahmet Şık'ın kürsüde yapmaya çalıştığı konuşmayı yumruklarla karşılayan, DEM Parti Grup Başkanvekili Gülistan Koçyiğit'in de yaralanmasına neden olan iktidar milletvekillerine sahip çıkan Erdoğan, bu pratiğin devamının güvencesini sürekli veriyor.

Milletvekillerinin kanının bulduğu Meclis tüm itirazlara, tüm tepkilere karşı hayvan katliamına izin veren yasayı da çıkarmıştı. Yasa tartışmaları sırasında hayvan hakları savunucularının ve bilim

Fotoğraf: Evrensel

insanlarının toplumda hayvanlara yönelik şiddete neden olacağına ilişkin uyarıları ne yazık ki haklı çıktı. Ülkenin dört bir yanından hayvanlara eziyet ve katliam haberleri geliyor.

Ulkeyi şiddetle, baskıyla, tehditle yöneten iktidar şiddetin toplumsal bir hal almasına neden oluyor tüm varlığıyla. Nitekim kadına yönelik şiddete ilişkin uzunca zamandır bunu söylüyoruz: Erdoğan ve iktidarının herkese parmak salayan söylem ve uygulamaları şiddet konusunda erkekleri cesaretlendiriyor. Şiddetin ülkenin olağan davranış biçimini haline getirilmesinin sonuçlarını da kadınlar çok ağır yaşıyor.

Şiddet giderek yayılıyor, pek çok kesime hatta herkese yönelen bir hal alıyor. Kadınlar için hemen yukarıda belirttiğimiz rakamlardan anlaşılacağı üzere, daha da ciddi bir tehlike haline geliyor. O nedenle ülkenin geneline yayılan bu şiddet sarmalı kadınların temel bir sorunu. Hayvanların gördüğü eziyet, göçmenlere yönelen şiddet, Kürtçe konu-

şanlara yönelik saldırılar ve daha pek çokları...

NEFRET SÖYLEMLERİ KADINI VURUYOR

Faşizm ve ırkçılık ile nefret söylemleri, artmasına neden oluyor şiddetin. Göçmenlere yönelik nefret söylemi CHP'den kendine muhalif diyen pek çok partiye kadar çok geniş bir kesim tarafından benimseniyor. Kürtçeye yönelik tahammülsüzlük yine iktidarın eseri, düğünleri basmaya kadar giden iktidar uygulaması sokakta Kürtçe duyan insanları nefretle doldurabiliyor.

Yerinden yurdundan ayrılmak durumunda kalmış göçmenleri ülkedeki yoksulluğun ve her türlü sorunun sebebi olarak göstermeye çalışan, çok geniş bir kesimi etkileyen bu bakış açısı aynı fabrikada, aynı atölyede çalışıyor; aynı mahallede yaşıyor olma gerçekliğinin üzerini örtmeye yarıyor en çok.

Kürtçe türkü dinleyen işçi ile Türkçe ya da Arapça konuşan işçinin aynı

tezgah başında sorunları için yan yana gelmesini engelliyor bu. Böylece büyüyen yoksulluk; göçmen düşmanlığı, faşizm ve ırkçılıkla harmanlanıyor. Ekonomik durum, ülkede hayatı kelime-nin tam anlamıyla sürdürülemez duruma getirmiş durumdayken emekçilerin yan yana gelme olanakları zayıflıyor. Emekçilerin birleşip bu düzene topyekun itirazlarını sunması ve bunu örgütlemesi gereken bir sürecin gerekliliği çok açık. Ülkenin geneline yayılan şiddet kadınlar için hem yaşamsal hem de hakları için mücadele açısından önemli bir noktada duruyor.

BÜYÜYEN ŞİDDET KADINA YÖNELİYOR

İktidar toplumda şiddeti körükledikçe erkekler açısından en küçük bir itiraz, en basit bir hayır daha da kabul edilemez hale geliyor. "Kadınlarla erkekler eşit olamaz" diyen iktidar yıllardır erkekleri bunu böyle anlatıyor zaten.

O nedenle boşanma aşamasındaki kadınlar şiddetin daha fazla hedefindedir. Boşanmaları engellemeye, kadınları ne pahasına olursa olsun ailenin içinde tutmaya çalışan AKP evin içinde şiddeti körüklüyor. Şiddet neredeyse hayatın olağan bir parçasıymış gibi yaşanıyor.

Kadın cinayetlerindeki cezasızlık politikası, kadına yönelik şiddete ilişkin mekanizmaların her açıdan yetersizliği de şiddetin devamını sağlıyor.

Kadınların hayatlarının daha da tehlikede olduğu günlerden geçiyoruz. Yaratılan ve kışkırtılan öfke en kolay buraya yöneliyor. Yaşananlar dönüp dolaşip en çok kadınların hayatını çökeltmeye getirirken daha çok daha güçlü yan yana gelişlerin yollarını bulmak gerek.

Mahalle anketinin gösterdikleri

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

KÜÇÜKÇEKMECE Ekmek ve Gül Kadın Dayanışma Derneği olarak İkitelli bölgesinde bir anket çalışması yürüttük. Bu çalışmanın amacı hem kadınların sorunlarını dile getirmek hem de yaşadıkları bölge ile ilgili sorunları açığa çıkarmaktı. Ancak birçok kadın eş korkusu, aile baskısı sebebiyle ankete dair çekimser kalırken sorunlarını sözlü olarak dile getiren kadınlar da oldu.

Birçok kadının ortak sorunu hayat pahalılığı idi. Bu pahalılıkta hem kendilerinin hem de çocuklarının sağlıklı beslenemediklerini dile getirdiler. Aldıkları asgari ücretle ay sonunu getiremediklerini, kiralalarının yüksek ol-

duğunu, her an ev sahipleri tarafından çıkarılma korkusu yaşadıklarını eklediler. Bütün bu ekonomik sorunların aile içinde huzursuzluğa neden olduğunu söylediler.

Kadınların en büyük sorunlarından biri de kendilerini güvende hissetmemeleriydi. Hem sözlü hem fiziksel şiddet ve tacize uğradıklarını, geç saatlerde sokaklarda rahatça yürüyemediklerini, her an başına bir şey gelecek korkusuyla yaşadıklarını söylediler.

Çalışan ve çalışmak isteyen kadınlar için İkitelli bölgesindeki kreşlerin yetersizliği, çocuklar için geliştirici sosyal alanların olmaması, özel kreşlerin pahalılığı

önemli bir dert. Kreş, çocuklar için sosyal alan taleplerinin yanı sıra kadınlar kendilerine ait sosyal alanlar talebinde de bulundular. Kendilerini geliştirmek için teknik atölyeler, kurslar, yine daha bilinçli olmak için bir takım sosyal konferanslar talep ettiler.

Dernek olarak bu alanlarda faaliyetlerimizi arttırmak, daha çok kadına ses olmak için çıktığımız yolda bütün kadınların desteğini istiyoruz. Çünkü yeryüzünde gördüğümüz her şeyde biz kadınların da kadının emeği var.

Özlem KORK
Küçükçekmece/İSTANBUL

Yargının hızı, faillere değil, Dilrubalara

Av. Sevil ARACI

Kadın cinayetlerinin dikkat çekecek ölçüde arttığı günlerden geçiyoruz. Öyle ki günde birkaç kadın cinayeti haberi aldığımız oluyor. Üstelik bu cinayetler, sokak ortasında, vahşice işleniyor. Şiddetin artma nedenlerini sorgulamadan önlenmesinin de mümkün olmayacağı ortada. Ne yazık ki iktidar ve suç ortakları kadına yönelik şiddeti önlemeye yönelik tedbirler almak yerine şiddeti olağanlaştıran, faillere göz yumman, koruma kalkanlarımızı bir bir yok etmek isteyen bir yaklaşım içerisindedir.

En son Adana'nın Yumurtalık ilçesinde sokak ortasında, parke taşı ile kafasına vurularak katledilen Ayşe'nin haberi ile sarsıldık. Ayşe'nin faili ayrılmak istediği Murat Dürüst'tü. Sokak ortasında vahşice öldürülen kadınların hesabını tutamaz, sayılarına akıl erdiremez hale geldik.

HEDEFTE KORUMA KARARLARI VAR

2024 yılının ilk 6 ayında erkekler tarafından 205 kadın öldürüldü, 117 kadın şüpheli şekilde ölü bulundu. Bu ilk 6 aylık sayılar cinayetlerin giderek arttığını gösteriyor. Ancak iktidar bunu önleyecek tedbirler alacağı yerde var olan dü-

zenlemeleri de yok etmeye çalışan hamleler yapıyor. Her fırsatta 6284 sayılı yasa tartışmaya açan iktidarın en yakın hedefinde koruma kararlarının verilmesini ve koruma kararlarına uymayanlara karşı yaptırımları zorlaştıracak değişiklikler var. 2024'ün ilk 6 ayında öldürülen kadınların 16'sının koruma kararlarına rağmen öldürüldü.

MAHKEMELER UZAKLAŞTIRMA İÇİN DELİL İSTEMEYE BAŞLADI

İktidarın yürüttüğü tartışmalar, yasa tasarıları ve kamuoyunda yarattığı bu algı mahkemeleri de etkiliyor. Yasalar değişmeden uygulamanın değiştiğine şahit oluyoruz. Mesela mahkemeler 6284 sayılı Yasa uyarınca uzaklaştırma kararı vermek için sadece şiddet mağdurunun beyanını yeterli görmeyip yan deliller ister hale geldi. Yeni bir saldırının olmaması, uzaklaştırma kararının uzatılmaması için gereke gösterilebiliyor. Uzaklaştırma taleplerine ret yanıtı veren hakimler, bir kadının dur-

duk yere bu talepte bulunmayacağını düşünmüyor. Koruma kararı olduğu halde kadınlar korunmazken artık bu kararları kağıt üzerinde almak için bile olağanüstü bir çaba sarf etmemiz gerekiyor.

DEVLET KADINLARI ŞİDDETEN KORUMAKLA YÜKÜMLÜ!

Tabii kadınların adliyelerde yürüttükleri mücadeleler sonucunda elde edilen olumlu kararlar da var. 6284'ü defalarca ihlal eden Kaffar Yeğin'i zorlama hapsine mahkum ettirmek için başvuruda bulunan ancak kararın çıktığını görmeye, çıkmayan bu karar yüzünden ömrü yetmeyen Hülya Şellavcı'nın yakınlarının kamunun ihmali nedeniyle İçişleri Bakanlığı aleyhine açtığı manevi tazminat davası, İzmir 3. İdare Mahkemesi tarafından kabul edildi. Bu karar kamunun kadınları korumakla yükümlü olduğunu hatırlatması bakımından çok önemli bir karar.

HAYATLARIMIZI SAVUNMAYA DEVAM EDECEĞİZ

Hülya Şellavcı'nın katiline zorlama hapsi vermek için onun ifadesinin almayı bekleyerek kararı Hülya'nın

ölümünden 4 gün sonrasında çıkarılabilecek faileri cezalandırmakta ve durdurmakta işini çok ağırdan alarak nice kadının katlinin sebebi olan iktidarın yargısı; konu iktidara, hükümete, Cumhurbaşkanına yönelik eleştiriler olduğunda çok hızlı. Verdiği bir sokak röportajındaki sözleri nedeniyle tutuklanan Dilruba Kayserilioğlu'nu hepimiz biliyoruz. Dilruba'yı sokak röportajının sosyal medyaya düşmesinin hemen ardından içeri atarak hızının ne kadar artabileceğini gösteren yargı, Dilruba'nın tahliye kararını dahi bir intikam aracına dönüştürerek gece yarısı hiçbir yakınına haber verilmeden uyguladı. Öte yandan 2024-2025 Adli Yıl Açılış Töreni'nde konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Nefret siyasetinin kimseye bir fayda sağlamadığını artık herkesin görmesi gerekiyor. Millete hakaret edenleri kahramanlaştıranları bu millet affetmez. Türkiye ile ilgili karanlık senaryolara figüranlık yapanları millet affetmez" diyerek iktidarı eleştirenlere yönelik üstü örtülü tehditini bir kez daha, hem de yargının en üst kurumunun salonunda yapmaktan geri durmadı.

Tüm bu süreçte yaşadıklarımız bizleri endişelendirse de umudumuzu kaybetmiyoruz. Biz kadınlar, bugüne kadar haklarımızı mücadele ederek aldık. Bundan sonra da kadınlar olarak el ele vermeye ve dayanışma ile hayatlarımızı savunmaya devam edeceğiz.

Hayatımız için söz söyleme hakkımız var

Tülin KAYGUSUZ
Küçükçekmece-İstanbul

GEÇTİĞİMİZ günlerde mahallemizde yaşayan Öznur Akkaya eşi tarafından katledildi. "Kadın evini çocuklarını bırakıp gitmiş. Kocasını bırakıp başka bir adama kaçmış." Kim demiş bunu? Ali Mehmet'e, Mehmet Veysel'e söylemiş... Kim nereden biliyor bunu? Ailesini tanıyan var mı, yok. Kadın yıllarca evinin içinde yaşadıklarını, onu ayrılmaya iten sorunları anlatmış mı? Meryem Ayşe'ye belki. Belki de anlatamamış.

Toplumumuzda bir kadın öldürüldüğü zaman arkasından birçok şey söylenir, önce ahlaki durum anlatılır sonra kadın üzerinden aralarında konuşulur ve kadın nasıl haksız düşürülür onun laf kalabalığı yapılır.

Bizler Küçükçekmece Ekmek ve Gül Kadın Dayanışma Derneği ola-

rak sesimizi duyurup gücümüzü yana gelebildiğimiz kız kardeşlerimizden almaya çalışıyoruz. Katledilen kız kardeşimiz ve bütün katledilen kadınlar nezdinde, bir kadın daha öldürülmesin diye Öznur Akkaya'nın katledildiği yerde bir eylem düzenledik. Sesimizi çıkararak yetkililere seslendik. Ama çevrede kadını haksız çıkarmaya çalışan konuşmalara tanık oldum. "Adamı aldatıyor, çocuklarını bırakıp kendi keyfine dolaşüyor" diyor birileri. Üstelik bunları konuşan kişiler "Senin oğlunun başına gelse ne yaparsın" diye de nasihatte bulunuyor. Toplumdaki bu yargıları kadınlar olarak birlikte ses çıkartırsak ve tepkilerimizi birlikte güçlendirirsek değiştireceğiz. Bizlerin de bir insan olarak yaşama hakkımız olduğunu göstereceğiz. Kadın namusunun objektif değildi, bizlerin de kendi hayatlarımız için söz söyleme ve özgür yaşama hakkımız var.

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

Bir komilik kabusu

Bu yıl okuduğum üniversiteyi bırakıp başka bir şehirde bir üniversite kazandım. Bu durumda halihazırdaki bursum kesildi. Sonrasında devlet yurdunun çıkıp çıkmayacağıyla ilgili endişelerim başladı. Çıkmazsa özel yurda veya apart daireye çıkmam gerekiyor. Bunun için de aylık minimum 9-10 bin lira civarı bir bütçe gerekiyor. Bu endişemden kaynaklı hızla iş aramaya başladım. Ancak gitmeye bir ayım bile kalmadığı için düzenli bir iş bulamadım. Sonrasında günlük iş kovalamaya başladım. Günlük işlerde de güvenlik anlamında sorun yaşamamak için bir tanıdık lazım. Ben de çevremdeki herkese sorup sonunda arkadaşım vasıtasıyla bir komilik işi buldum. Birkaç gün gittim ve korkunç bir deneyim oldu.

Her gün 12 saat çalışıyorduk, baskıyla mesaiye zorladıkları oluyordu. Bu da günde 16 saat demek. Aynı zamanda çok zengin ve lüks insanların düğününde çalıştığımız için şeflerin bize karşı davranışları aşağılayıcı ve sorunluymuştu. Bir keresinde elimde ağır bir tepsi vardı ve üzerinde en az 30 tane içecek vardı. Önümde dikilen şefe "Müsaade edebilir misiniz?" diye sorduğumda cevabı, "Sen kimsin çekil diyorsun? Şefim senin. Gerekirse işim bitene kadar bekleyeceksin" oldu. Çalışma kü-

çümseyen tavırlar ve yorucu tempoya dayanamadığımdan gitmeyi bıraktım.

İşte özellikle kadınlara daha çok yükleniyorlardı. "Erkekler beceremez temizlik işini, siz daha iyi yaparsınız" diyorlar ve daha fazla iş çıkartıyorlardı. Tüm bunlara rağmen işte yükselenler ve bar kısmına geçenler erkek oluyordu. Maaşları daha rahat, aynı zamanda tasasız bir iş yaptıkları halde daha yüksek oluyordu. Tüm bu çalışma ortamındaki haksız uygulamalar ve kötü muamele emek sömürsünü açıkça özetliyor. Aynı zamanda ücretler zamanında ödenmiyor ve mesai ücretleri verilmiyor. Çoğu öğrenci bu hak ihlallerini dile getirmekte zorlanıyor çünkü gerçekten işe ihtiyaçları var. Günübirlik işlerde çalışan kişilerin haklarını koruyacak yasal düzenlemelerin yapılması ve bu düzenlemelerin etkin bir şekilde denetlenmesi gerekiyor. Aynı zamanda düşük gelirli aile çocuklarına burs ve eğitim desteğinin de artırılması, her öğrencinin eğitim haklarından aynı kalitede, aynı rahatlıkta yararlanması gerektiğini düşünüyorum. Tüm öğrencilerin iş hayatındaki hakları ve emek sömürsü konusunda bilinçlendirilmeleri ve bu konuda yalnız olmadıklarını bilmelerini gerekiyor.

Irmak TİMUR
Bahçelievler/
İSTANBUL

Görsel: Canva Pro yapay zeka görsel oluşturma aracı

Birlikteliğimiz büyüyerek devam edecek

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Boğaziçi Üniversitesi Ekmek ve Gül Grubu

GENÇ kadınlar ve LGBTİ'ler için yaşam koşulları git gide zorlaşıyor. Yoksulluk, şiddet ve nefret sarmalında bir yaşam vadeden ekonomik program, öğrencileri es geçmiyor. Bütçenin öğrenciye ayrılması, bizlerle planlanması gibi en temel taleplerimiz atanmış yönetimlerin rant duvarına çarpıyor. Öğrenciye barınma, nitelikli beslenme gibi en temel haklarını bile sağlamayan Boğaziçi yönetimi, bunlar yetmiyormuşçasına kampüslerimizi baskı, sansür ve şiddetle çevrelemeye devam ediyor. Bu olumsuz havanın içinde, elbette bizlere düşen bir şeyler var. Yaşamı yakaladığımız ve direngellenmemizi tazelediğimiz anlar...

Bizler yapabildiğimiz her an ve her yerde bir arada durmanın gücüne inanıyoruz. Geçtiğimiz sene boyunca da hem mahallemizde hem de kampüsümüzde bir araya geldik, etkinlikler düzenledik. Bazen öfkeli sloganlar halinde çıktık sesimiz, bazen birbirini takip eden kahkahalar halinde...

Seneye mahallemizde bulunan Doğatepe Parkı'nda yaşanan taciz olaylarına dur demek üzere

arkadaşlarımızla ördüğümüz eylemle başlamıştık. 25 Kasım ve 8 Mart'ta kolaj atölyeleri, kadın zincirleri etkinliklerinde birbirimizden güç alarak sesimizi duyurmuştu. Şiirleriyle umudumuzu ve cesaretimizi yenileyen şair Gülten Akın'ı andığımız, mücadelesinden öğrendiğimiz bir gece düzenledik. 8 Mart'a yaklaşırken EMEP Milletvekili Sevda Karaca'yı ağırladık, 8 Mart'ın tarihini ve bugününü konuştuğumuz dolu dolu birkaç saat hepimizde güzel izler bıraktı. Böyle yan yana geldiğimiz etkinliklerimizin bir çıktısı olarak da okulumuzdaki bin 800 arkadaşımızın dahil olduğu bir CİTÖK imza kampanyasını ördük. Katmerlenen cinsiyet eşitsizliği ve yarattığı şiddetin okullarımızdaki yansımalarının etkilerini olabildiğince hafifletmek için hayati olduğuna inandığımız işleyen bir CİTÖK için düzenlediğimiz bu kampanyanın yeni dönemde de takipçisi olacağız.

Dönem sonu pikniğimizde "Aramıza mesafeler de girse yalnız değiliz!" demiştik, şimdi tekrar kampüslerimize dönüyor, sayımızı bir bir çoğaltarak mücadelemizi büyütüyoruz. Birlikteliğimizden aldığımız güçle değiştirelim ve umut olmaya devam edelim. Aramıza hoş geldin!

'Seçeneksiz değiliz'

BEN Ayancık Meslek Yüksek Okulu Çocuk Gelişimi Bölümü mezunuyum. Üniversitem bittiğinde Esenyurt'ta staj günlerim başlamıştı. Özel eğitimde staj yapacağım için

çok heyecanlıydım. Çocuklara bir şeyler katabilmek hep hayalimdi. Stajım başladığında her şey güzeldi; çocuklarla tanışıyordum ve iyi hissediyordum. Daha sonra öğretmenlerin görevlerinin üstüme yıkıldığını fark ettim ve ben bu stajdan herhangi bir ücret alamıyordum. Yol masraflarımız dahi karşılanmıyordu ve 30 iş günü boyunca tam zamanlı çalıştım. Bu süreçte herkes gibi "Ben

ne yapacağım?" sorusu sarıp sarmalamıştı beni. Zorunlu stajyerlerin ucuz işçi gibi çalıştırılması ve bunun da özel sektörde kişilerin inisiyatifi-ne bırakılması, öğretmen olmak isteyenlere sürekli bir baskı ile çalışacağımı gösteriyor. Özellikle kadınlar için; üniversiteleri bitiriyoruz ve koskoca bir geleceksizlikle baş başa kalıyoruz. İş bulabilirsek tacize ve mobbinge maruz kalıyoruz. Hayal

ettiğimiz bölümlerde çalışmıyoruz, emeğimizi çok ucuza sattığımız kasiyerlik gibi alanlara mahkum ediliyoruz. Biz bu kapitalist sisteme isyan ediyoruz. Seçeneksiz değiliz. Hayatımı kendi avuçlarıma alacağım. Eminim güzel bir gelecek bizim olacak ve bunu kız kardeşlerimle birlikte yapacağız.

Nurten
Esenyurt/İSTANBUL

Olimpiyatlarda kadın olmak

Damla AKKUŞ
Ankara

Spor alanındaki en geniş çaplı organizasyon olan olimpiyatları kısa bir süre önce geride bıraktık. 206 ülkeden yüzlerce sporcunun çeşitli spor dallarında yarıştığı bu organizasyonun kadınlar açısından nasıl geçtiğine göz atmakta fayda var. Zira başta Uluslararası Olimpiyat Komitesi olmak üzere birçok kaynak Paris'te düzenlenen bu olimpiyatlarda kadın ve erkek oranlarının eşitlenmesi sebebiyle "tarihte cinsiyet eşitliğinin en iyi sağlandığı olimpiyat" olarak bizlere sunuldu. Ancak cinsiyet eşitliğinin yalnızca sayı ile sağlanamayacağını elbette söyleyebiliriz.

BİLES'A 'ERKEKSİ VÜCUT' ETİKETİ

OLİMPİYATLARA en fazla sayıda yarışmacıyla katılan ABD, kadın sporcu sayısı erkek sporcu sayısından fazla olan ülkelerden biriydi. Organizasyon, bu ülke için kadın sporcuların toplamda erkeklerden daha fazla madalya kazanmasıyla sonuçlandı. Ünlü jimnastikçi Simone Biles ise ülkenin en bilinen ve başarılı sporcularından biriydi. Simone Biles önceki olimpiyatlarda mental olarak problemler yaşadığı gerekçesiyle madalya kazanma ihtimaline rağmen yarışmadan çekilmişti. Bu sene ise psikolojik destek aldığını ve böylece artık kendini hazır bir konuda gördüğünü ifade etmişti. Jimnastik sporunun yaşayan efsanesi haline gelen sporcu söylediklerini haklı çıkaran bir başarıyla yarışmayı toplam 3 altın ve 1 gümüş madalya ile tamamladı. Simone Biles'in bu başarısına rağmen yarışmadan çekildiği önceki olimpiyata gidelim şimdi. Biles birçok çevre tarafından gözle görülür başarılarına rağmen "tembel, beceriksiz ve hatta vücudu çirkin, erkeksi görünümlü rahatsız edici" olarak nitelendirilmişti. Bir sporcu için seyircinin daima oyunun bir parçası olduğunu söyleyebiliriz. Ancak özellikle olimpiyatlarda Biles'in yaşadığına benzer durumlar çokça karşımıza çıktı. Yarışmada kota alabilmek için senelerce emek gösteren başarılı yüzlerce kadın sporcunun vücutlarının erkeksi görüldüğü, o nedenle başarılarının değersiz sayılabileceğine yönelik anlamsız yorumlarla karşı karşıya kaldılar.

Kadının başarısının görünür olabilmesi dahi estetik görünmesi gerekliliğine bağlıyor. Ataerkil sistemin bizlere yüzyıllardır süregelen dayatması "güçsüz kadın" imajı. Bu imaja göre kaslı, güçlü ve özellikle de sporda başarılı bir kadın ne kadar başarılı olsa dahi erkeksi kabul edilen bir görüntüye sahip olduğu için artık kadın sayılmıyor. Bu tür manipülasyonlar spora başlamak isteyen yüzlerce kız çocuğunun gözünü korkutmaya devam ederken Simone Biles başarılarıyla kız çocuklarına ilham olmaya devam edeceğini söylemişti.

HOMOFOBİ, KADIN DÜŞMANLIĞI, İRKÇİLİK KHELİF'İ HEDEF ALDI

KADINLARA yönelik gelen saldırılar yalnızca bu örnekten ibaret değildi. Birçok taraflı haber sayfası tarafından adeta bir hedef haline getirilen bir başka başarılı sporcu ise Imane Khelif. Birçoğumuz maalesef Imane Khelif'in maruz kaldığı baskıya gerek sosyal gerekse geleneksel medyada denk geldik. Başarılı bir boksör olan Khelif'in İtalyan boksör Angela Carini adlı sporcu ile yaptığı müsabakada Carini'nin maçtan 46. saniyede çekilmesi ve Khelif'in yumruklarının "Bir kadının yumruklarına göre gereğinden fazla güçlü" olarak nitelendirilmesiyle olaylar başlamıştı. Bu müsabaka sonrasında karalama kampanyaları Khelif'e yöneltilmeye başladı. Khelif'in erkek veya trans olduğuna yönelik gerçek olmayan çeşitli iddialar ortaya atıldı. Nefret dolu haberlerde ucu bucağı kesilmez bir artış yaşandı. Transfobi, homofobi ve kadın düşmanlığı birbirini besleyerek bir yalan haber fırtınası ortaya çıkardı. Imane Khelif oldukça gurur kırıcı bir biçimde çocukluk fotoğraflarını paylaşmaya zorlandı ve "Kadın olarak doğ-

dum" şeklinde açıklama yapmak zorunda bırakıldı. Öyle kitlesel bir nefret hakimdi ki bu açıklamayı transfobiyi beslemek için kullananlar bir yanda, güncel durumda kendine kolayca yer bulabilen ırkçı saldırılar ise başka yanda büyümeye devam etti. Nefretin asla tek bir alanda kalmayacağını çarpıcı bir örneğiydi Imane Khelif'e yapılan saldırılar. Daha önce benzer örneklerini Afrikalı ve Ortadoğulu sporculara yönelik gördüğümüz bu saldırıların kadınlara yönelik olmasının yanı sıra en büyük ortak noktası ırkçılığın büyütülmesine tanıtıldığı alandı.

ÇOCUĞU İSTİSMAR EDEN SPORCU SAVUNULDU

BAŞARILI kadın sporculara yönelik bunca saldırı gözümüze çarparken olimpiyatlar adına büyük bir skandal olay daha vardı. 2016 senesinde 12 yaşında bir çocuğa yönelik cinsel istismar suçundan ülkesinde hüküm giymiş Van de Velde isimli plaj voleybolcusunun Hollanda adına yarışıyor olmasıydı. Kadınların yalnızca dış görünüşlerinden dolayı dahi maruz kaldığı nefrete rağmen söz konusu hükümlü sporcunun ülkesi tarafından başarılı bir sporcu olduğu için takıma katılmaya hak kazandığı gerekçesiyle savunulması korkunç bir eşitsizliği yüzümüze çarpıyor. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği maalesef sporcu sayılarının cinsiyete oranla eşitlenmesi sayesinde kapatılmayacak kadar genişlemeye devam ediyor.

KADINLAR BİRBİRİNE İLHAM OLUYOR

Olimpiyat organizasyonunda birçok eşitsizliğin varlığından söz edebiliriz elbette. Ancak gözle görülür birçok soruna rağmen böyle geniş çaplı bir organizasyonda yalnızca kendi ülkesinden olduğu için değil, sadece emek gösterdiği için tanımadığı sporcuyla alkışlayan seyirci ise bu organizasyonun belki de en güzel tarafı. En önemlisi de nefrete, eşitsizliğe, adaletsizliğe rağmen mücadeleyi bırakmayan kadınların var olmaya, yarışmaya ve birbirlerine ilham olmaya devam etmesi.

Zorluklardan güce ve şüreye

Nevin YILMAZ
Burhaniye- Balıkesir

Dilan Sinecem, 33 yaşında, iki çocuk annesi bir kadın olarak tek başına hayatın zorluklarıyla mücadele eden bir şair ve işçi. Burcu Salça fabrikasında çalışıyor. Hayatta yaşadığı zorlukların binlerce insan tarafından da yaşandığını fark ederek yaşananları satırlara dökmek istemiş. Yazmaya başladıktan sonra zorlu süreçler yaşamış, kadınların sesi olmayı hedeflemiş ve kadınları daha fazla dinlemeye ve anlamaya başlamış. Dilan, özellikle babasının ve annesinin yanında olmasının ve kardeşlerinin anlayışının yazma sürecinde ona güç verdiğini anlatıyor. Ancak bu desteğe rağmen çoğu zaman tükenmiş hissettiğini de söylüyor. Dilan kendisi kadar destek görmeyen, sevgi ve saygı hissetmeyen binlerce kadının sesi olduğunu belirtiyor. Dilan ile yolculuğu hakkında sohbet etmeye başlıyoruz.

Muş'ta doğup büyüyen Dilan çocukluğundan başlıyor anlatmaya: "Muş merkezde doğdum ve babamın köyü olan Mongok'la aramızda bir çay geçirdi. Manzarayı seyredirdim çoğu zaman ve kaçışlarımı o köyün yollarına sığdırmış olduğumdan köyüme derin bir bağ hissediyorum. Şiirlerimde bu bağın etkileri görülüyor. Yedi çocuklu bir ailenin ortancası olarak, kalabalık bir ortamda babamın modern çağı yakalama arzusu ve annemin geleneksel bakış açısı arasında sıkışmış bir çocukluk geçirdim. Hem bireysel farkındalık hem de toplumun

kalıpları arasında özgür ruhlu ve cesaretli bir şekilde büyüdüm."

"Nasıl bir ailede büyüdün?" diye soruyorum Dilan'a. Dilan ailesinin farklı ülkelerde yaşadığını ve farklı kültürleri deneme fırsatları olduğunu anlatıyor: "Babam bizi kültürlü ve girişken bireyler olarak görmek isterdi. Annem kitap okumayı severdi; kendini geliştirmeye olan hevesini şimdilerde bile iki dil öğrenmeye çalışmasından bahsederek anlatabilirim. Çocukken annemin Üstün Dökmen ve Doğan Cüceloğlu gibi yazarların kitaplarını okuduğunu hatırlarım. Daha o yaşlarda doğunun bir ilinde, ilkokul terk bir annenin çocuğu olarak bu yazarları tanımak büyük bir şanstı benim için. Çoğu zaman aile içinde, birlikte nitelikli etkinlikler yapmamızı sağlardı. Bu sayede sorgulamaya başladık ve aile içinde nasıl bir değişim olmasını istediğimizi tartıştık. Bununla da isteklerimizin bilincine varıyormuşuz" diyor.

İÇİMDEKİ DILAN'I HAREKETE GEÇİRİYORUM

Çocuklarından bahseden Dilan, "Çocukluğumda toplumun 'kız çocuğu' olarak yapmamı istemediği oyunları ve küçük yaramazlıkları yapmaktan çekinmedim. Kızların bisiklet sürmelerini istemezlerdi ama ben bisiklet sürmekten, ağaçlara tırmanmaktan, damları keşfetmekten geri kalmazdım. Her seferinde büyük bir cesaretle içimdeki Dilan'ı harekete geçiriyordum. Büyüklerin baskısı ve içimdeki cesaretli Dilan'ı desteklemek adına hayallerimi gizlice büyüttüm ve çocukluğumu hiç yitirmedim. Kendimi defalarca izlediğim 'Özgür Ruh' fil-

miyle besledim ve içimdeki çocuğu o at ile bağdaştırdım" diyor.

Eğitimine dair soruyorum Dilan'a. "Babam yüksek okul kazanmamızı çok isterdi birçok ebeveyn gibi ve özel öğretmenlerle eğitimimizi desteklemek için çaba gösterdi" diyor ve ekliyor: "Ancak çevremizde okuyan, mezun olan akranlarımız olmadığı için bu isteğini ütopik bulduk. Belki de çaba göstermedik. Liseden sonra kendi memleketimde gıda teknikliği okudum ve defalarca İngilizce kursuna gittim. Ancak evlilik fikri kendini geliştiren Dilan'ın önüne geçti. 20 yaşındaydım. O zamanlar benim bir küçüğüm olan kız kardeşim bile evlenmişti. Sıra bana gelmişti. Komşular, akrabalar her defasında sorardı. Toplumun bu dayatmasından kaçmam mümkün olmadı."

"Evlilik deyince ilk sorulan soru, sevecek mi, görücü usulüyle mi sorusu" diye devam eden Dilan, "22 yaşında evlendim ve bir sene içinde anne oldum. Kardeşlerimin varlığı bana çok iyi geldiğinden kızımın da bir kardeşi olsun istedim ve 26 yaşında ikinci kez anne olma şansını buldum. Çocuklarımı büyütürken evde televizyon bile kullanmıyordum; kütüphanelerde ve birçok geliştirici kurslarda eğitimlerini desteklemek istedim" diyor.

Evlendikten 10 yıl sonra boşandığını söyleyen Dilan, "Evet, çoğu zaman yadırgandım ve ben çocuklarım oldu-

ğu için böyle bir adım atarak kötü bir anne ilan edildim. Ama ben içimdeki Dilan'ı kalıplaşmış hayatların içinde daha fazla tutamadım. Yapmamalıydım, anneydim ve bu evliliği her şeyden önce sürdürmeliydim. Eksik kalan yanırlarımı yok sayamadım. Tutunmak için çok çabaladım. Ama tek taraflı bir çaba ile hiç yol alamadım" diyerek boşanmaya karar verişini anlatıyor.

EŞİTSİZLİK BİTSİN DİYE

"Yazarlık ve şiirle olan bağınız nasıl başladı?" diye soruyorum Dilan'a, "Haykırmak istedim ve kalemimle çığlıklar atmaya başladım. Amacım şiir değildi. İçimdeki savaşları, buluşları, sevinçleri ve ertelenmeyi haykırmaktı. Yazmak istedim ve yazamazken iki mısra döktüm içimde saklı kalanları. Beni duyun istedim ve şimdi buradayım. Beni duyanlara gülümsemeler biriktirdim avuçlarımda" diye yanıtladı.

Ayrımcılığa tepki gösteren Dilan, "Kadın olarak ayrımcılığı yok etmek istiyorum. Kadın modern köle, yaşama tutsak ve elleri yaralı. Kadınlar gününde verilen bir karanfil dışında sevinçleri buram buram kokmadı. Tüm güçlü yanlarıma çiçekli elbiseler giydireceğim ve çiçekli elbiseler giymiş kadınlara güçlü şiirlerimi göndereceğim" diyor.

Dersim'in kayıp kızı, ismi Perizade...

Fatma KOÇ
Adana

Adana'da günün sıcaklığında gündüzleri eş dostla bir araya gelmek ne mümkün. Akşamları da pek serin sayılmaz ama yine de bir nebze nefes alabiliyoruz. Havanın biraz daha serin olduğu bir akşam kızlarla buluşup Münevver ablaya çaya gidiyoruz.

Münevver abla bizi her zamanki sıcaklığı ile karşıladı. Çaylar, kahveler derken konu çocuk isimlerine geldi. "Ben bu konuda çok mustaribim" dedim. Biz beş kardeşiz. Dört kız, bir erkek. Ablalarımın isimleri Gülay, Tülay, Şenay ve ben Fatma! Aklım erdiğinden beri sorarım neden benim isimim ayrı? Dayım evlenmiş, yengem doğurunca anneannem kendi ismini koymak istemiş ama yengem istememiş, kendi beğendiği ismi koymuş kızına. Anneannem de çok üzülmüş, ağlamış üç ay sonra da ben doğmuşum. Annem, annesini sevindirmek için bana annesinin ismini koymuş.

Bu hikayenin ardından Münevver abla, "Benim annemin ismi Perizade, anneannemin ismi Gülperi" dedi. "Perizade ne kadar değişik bir isim. Kim koymuş ismini? Nerden gelmiş?" derken kadını sorulara boğduk. "Ben de fazla bilmiyorum, evde çok anlatıl-

mazdı. Ben ne zaman sorsam lafı geçiştirirlerdi ama annem de anneannemde üzülerek dalıp giderlerdi. Onların bu suskunluğu ve hüznü beni daha da meraklandırır, daha sık sorup öğrenmek isterdim" dedi Münevver abla.

Devam etti anlatmaya: "Bir gün annemi çok sıkıştırınca anlattı. Anneannemler Kaç Kaç zamanı Muş, Mazgirt'ten kaçmak zorunda kalmışlar. Anneannem Gülperi'nin ikiz kız kardeşi, Perizade o kaç kaç zamanı kaybolmuş. İnsanlar can havliyle, korku içinde büyük kalabalıklar halinde kaçarken birbirlerini kaybetmişler. Perizade hiçbir zaman bulunamamış. Anneannem kendince arasa da izine rastlamamış. Anneannem yıllar sonra annemi doğurduğunda kız kardeşinin ismini vermiş: Perizade. Anneannemin bu kadar acıya nasıl dayandığını düşünürken kendi yaşam hikâyesi beni daha da üzmüştü. Anneannem Gülperi kaç kaç zama-

Anneanne Gülperi ve torunları

nı bulunduğu kalabalıkla bir köye geliyor. Daha 12 yaşında. Kimsesiz, tek başına olunca 'Seni evlendirelim' deyip, 38 yaşında bir adamla evlendiriyorlar. Daha bir, iki yıl geçmeden o köyden de kaçmak zorunda kalıyorlar. Yine yollar, açlık, susuzluk koşullarında kocası 'Ben artık devam edemeyeceğim, sen kaç kendini kurtar' diyor ve Gülperi'yi kalabalığın içine bırakıp gidiyor. Gülperi yine kalabalıkla Adana'nın

bir köyüne geliyor. Ağır bir salgın hastalığa yakalanıyor. Kimsesiz ölüme beklerken birisi çok uzak bir akrabasına haber veriyor. Anneannemin akrabası gelip anneannemi alıyor. Kısa bir bakımla anneannem iyileşiyor. Bir süre sonra o uzak akraba 'Sen kadınsın, ben erkeğim. İkimizin bir arada olması doğru değil' deyip anneannemle evleniyor. Evleniyor ama anneannem 17-18 yaşında adam 68 yaşında. Mecbur evleniyorlar. İlk çocukları annem doğunca, anneannem hemen ismini Perizade koyuyor."

Münevver abla, "Anneannem fazla konuşmazdı. Ara ara konuşsa da Kürtçe konuştuğu için biz anlamazdık. Keşke ben de Kürtçe bilseydim, anneannemle sohbet edebilseydim. Perizade teyzem hakkında daha çok şey öğrenebilirdim" diyor.

Hepimiz sus pus olduk. Böyle bir isim hikâyesi beklemiyorduk. Düşündükçe ürperiyorum. 12 yaşında bir çocuk o kargaşa ortamı yeterince korkutucu iken üstüne bir de ailesini kaybetmesi nasılda zor bir durum. Bu ülkede en çok kadınlar kayıplarını arıyorlar, en çok kadınlar kayboluyorlar, yitip giden kadınların hikâyelerinin çoğunu duymuyoruz bile. Perizade'nin iyi insanlarla karşılaşmış, iyi bir hayat yaşadığını düşünmek istiyorum...

'Normal' bir aşk hikayesi:

NORMAL PEOPLE

Hazan İLİK

"MARKSİST bir aşk hikayesi diye bir şey olabilir mi?" 1991 doğumlu İrlandalı yazar Sally Rooney, Normal People (Normal İnsanlar) kitabının yayınlanmasına sayılı günler kala verdiği bir röportajda, bu sorunun peşinden gittiğini söylüyor. Rooney, Normal İnsanlar'da gerçekten de iki gencin birbiriyle yaşadığı aşkı; aslında küçücük, basit ve "normal" bir hikayeyi, Marksist bir perspektifle anlatmanın ve anlatmanın denemesini yapıyor.

Baştan söylemek gerekir ki Rooney'nin Normal İnsanlar ve diğer tüm romanlarının en güçlü yanı, kendisinin de dahil olduğu kuşağın neoliberalizmin "buz gibi sularında boğulan" hayalleri karşısında baş başa kaldığı yıkımın, kaygı ve hayal kırıklığı gibi duyguların ortaklığına işaret ediyor olması. Normal İnsanlar, 2018 yılında yayınlandıktan kısa bir süre sonra birçok ödül kazandı, dünya çapında en çok satanlar listele-

rinde yerini aldı ve 2020 yılında aynı adlı uyarılama bir dizi olarak tekrar yayınlandı.

Dizinin bazı kesitleri bugün bile "sad edit"lere konu olmaya devam ediyor. Marianne ve Connell'in birbirlerine duydukları sevgiye dair kurdukları en içli cümleler cımbızlanıp paylaşılıyor. Popüler psikoloji kavramlarının girila gittiği günümüz Türkiye'sinde, romantik ilişkilerde yaşanan bolca sorunu bu kavramları boca ederek anlamlandırma çabası, Marianne ve Connell'in melankoli-siyle birleşerek Normal İnsanlar'ı yeni nesil arabesk haline getiriyor.

Oysa, Normal İnsanlar'ın melankolisinin ardında Connell'in emekçi sınıfın genç kuşaklarından biri olarak yaşadığı toplum tarafından kabul görmeye çalışması, 2008 krizi sonrası kasabadan büyük şehre üniversite okumaya gelmenin zorluklarıyla eski ve yeni hayatı arasında bir nevi kişilik kaybı yaşayan bir genç olması yatıyor.

Benzer zannettiğimiz bencilleşmiş

ilişkilerin aksine Marianne ve Connell'in birbirine duyduğu sevgi -her zaman aynı dengede olmasa da- birbiri üzerinde etkide bulunan, birbirinin değişmesinde ve gelişmesinde rol oynayan bir sevgi.

Kurduğumuz bağlar biçim değiştirebilir, "mutlu son"a kavuşmayabilir. Her zaman başarılı olamasa da zorlukların üstesinden gelme çabası, Sally Rooney'nin açtığı pencereyle birlikte her şeye rağmen iyimserdir.

Egemen ideolojinin "Her şeyi yapabilecek güce sahipsin" söyleminin aksine, birbirimizin yardımına da bir başkası tarafından sevmeye de ihtiyaç duyuyoruz.

İnsan yaşamının en özel anlarına, biricik çıkmazlarına, kendine has sorunlarına biçim veren kişisel tarihimizle onların hangi sınırlarda yoğunlaşacağını belirleyen toplumsal ilişkilerin birliğinde, birini sevmenin ne anlama geldiğini düşünmeye itiyor Normal İnsanlar. Şimdi yeniden düşünmeye başlayalım.

Korksak da korkumuza bakakalmadan...

Filiz GÜR*

Kıymetli hazirun, İnsan geri çekip içinde tuttuğunda derilir, o yüzden içindeki aşkı pay ediyor. Çocuklarına akıtıyor, yemeğe katıyor, hayvanlara bakıyor, çizgisine, dizgisine, şarkısına akıtıyor. Merkezde yoğunlaşan tüm diğer duygular için de aynı şeyleri söyleyebilirim. İçimiz yersiz korkuyla dolu olarak ve tarihsel bir kurban psikolojisinin, kulluk alışkanlığının rehavetiyle kendimizi hareketsiz hale getirdik. Suçlu aramayı bırakıp öncelikle kendi eylemsizliğimizle ilgilenmemiz gerekiyor. Ben bir süredir bu yazdıklarım hakkında düşünürken tesadüfen karşılaştığım bir sahneye bakakaldım; anlatayım.

Geçen ay burada bahsettiğim tavsiye kösesiyle ilgili yazımı sosyal medyada paylaşınca okuyanlardan biri bunun çok iyi bir fikir olduğunu, bahsettiğime benzer tavsiye kösesi yazan bir kadınla ilgili bir dizi izlediğini yazdı. Dizinin adını daha önce duyup not almıştım ama henüz izlememiştim. Hazır merak da ettirilmişken oturup Tiny Beautiful Things adlı kısa kısa sekiz bölümlük bu filmi izledim. Yazar olmak isteyen ama erken yaşta önce annesini kaybedip, sonra evlenip çocuk sahibi olup geçim derdine düşen orta yaşlarında bir kadın, kendi gibi yazan bir kadın arkadaşıyla konaklamalı bir atölye etkinliğine katılıyor. Gitmek istedikleri yazarın sınıfı çok kalabalık olduğu için saçma sapan başka bir atölyeye katılmak zorunda kalıyorlar. Arkadaşı, bizimkine 10-15 insandan olu-

şan bu sınıftaki saçmalığa katlanamayacağını ve çıkmak istediğini söylüyor. Bizimki atölyeyi düzenleyen kadına ve diğer katılımcılara ayıp olmasın diye itiraz ediyor. Arkadaşı kalkıp gidiyor. Atölye bitince bizimki hışıyla arkadaşının yanına gidip "Beni niye terk edip gittin?" diye hesap soruyor. Arkadaşı da "Ben seni terk etmedim, sen orada kalmaya karar verdin" diye cevap veriyor. Tokat gibi bir sahne. Tabii öncesinde kadının yazmasına, yapamamasına neden olarak hep dış koşulları gösterdiği hikayeyi izleyince sahnedeki sembolik gönderme daha çarpıcı bir hal alıyor.

Pek çok tercihimizin kendi biricikliğimizden kaynaklı farklı nedenleri var. Sosyal, politik, ekonomik ve ailevi nedenlerle aldığımız hayati kararlar. O gün için bahane-miz (ve dahi gerçeğimiz) parasızlık, baba korkusu, sosyal baskılar olabilir. Yine de bakarsak alttan belli belirsiz kendi titrekliliğimiz ve olanı kabule yatkınlığımız da çıkacak.

Annemle birlikte bir yakınımıza baş sağlığı dilemeye gitmiştik. Geleneksel kadın dayanışması gereği olsa gerek, ziyaret ettiğimiz eski komşumuz, annemin bizim üzerimizdeki hakkını hatırlatmak istedi. "Bu kadının sizin okumanızda çok emeği var" tarzı bir hatırlatmaydı bu. Elbette hem orta yaş olgunluğu hem de kendi anneliğimle dinlediğimde böyle hatırlatmaları itici bulmuyorum. Kıymetini zaten bildiğim bir şeyin söylenmesiydi sadece. Sonra ama aynı kişi babamın da bir fenalığını görmediğini söyledi ki yedi cihana zararı dokunmuş birini

aklama çabası körün ölüp badem gözlü anlatılması gibi bir yersizlik kabul edilebilir ancak. Annem de belki ayıp olmasın diye belki de gerçekten içten içe inandığı için "Baban okumana izin vermeyip fabrikaya soksaydı okuyamazdın" deyiverdi benim içimdeki alevi harlandırarak. Ben üniversite sınavını kazandığımda babam beni eğer okula gidersem öldürüp cesedimi sokağa atmakla tehdit etmişti. Kendimden başka kimseye güvenmeyecek, yaşadığım şehirden deli gibi kaçmak isterken orada kalarak, ailemin de geçimini sağladığım bir işte dişlerimi sıkı sıkı çalışarak üniversiteyi bitirdim. Hayır, babam beni zorla fabrikada çalıştıramazdı, bundan eminim. Hayır, okumaya bu kadar inanırken kimseye erken bir evlilik de yapmazdım bundan da eminim. Bu benim içinde bulunduğum koşullar uzayınca sonrasında saçma sapan bir evlilik yapmama mani olmadı ama yıllardır izlerini okuduğunuz gibi onun içinde de kalmadım, çıktım.

Bunu genelleyip topluma yayalım. Başımızdaki "babaya" rağmen, onun zorbalıklarına rağmen yapmak. Çıkartılan yasalara, kanun hükmünde kararnamelere rağmen inandığımız bir kolektifin parçası olmak. Her ne yapıyorsak içimizde sıkışıp kalmış aşkı pay ederek, yaşamımızın sorumluluğunun ilk ve öncelikle kendimizde olduğunu unutmadan yaşayarak. Korksak da korkumuza bakakalmadan. Sokağın ortasına atılacak bir ceset tehdidiyle nesneleşmeden, özneliğimizi hatırlatarak. Kendimize.

*filizy63@gmail.com

Hayvan katliamına izin vermeyeceğiz!

AKP ve MHP iktidarının oylarıyla Meclisten geçen hayvanları katletme yasasıyla Türkiye'nin dört bir yanından katliam haberleri almaya başladık. Yasadan önce de hayvanlara karşı devam eden şiddetin boyutu yasadan sonra önüne geçilemeyecek bir hal aldı. Türlü işkenceler ile hayvanları katleden bir kitle ile karşı karşıyayız. Yeni çıkan yasa göre hâlâ suç işliyorlar olmalarına rağmen cezasız bırakılıp ödüllendiriliyorlar.

Yıllardır hep söylüyoruz. Hayvanlara zarar verenler, çocukları ve kadınları da hedefe alır diye. Nitekim her güne bir şiddet haberi ile uyanıyoruz. Cezasızlık sonucu yitip giden yaşamlar ve bundan cesaret alanlarla dolu bir ülkede yaşıyoruz.

Tüm bu yaşananların sebeplerini hepimiz çok iyi biliyoruz. Adana Ekoloji Platformu, Yaşam İçin Yasa ve Adana Yaşam Hakkı Savunucuları olarak hayvan katliamı yasası gündeme geldiğinden beri bir mücadele örgütlemeye çalışıyoruz. Yasa çıkana kadar her gün nöbet şeklinde gerçekleştirdiğimiz eylemlerimizi, yasanın çıkmasının ardından haftada bir dönüştürdük. Bu sırada eylemlerimize katılan kişilerle mahalle grupları oluşturduk. Mahalle gruplarımız üzerinden mahallelerimizde yaşayan hayvanları tespit edip komşularımızla birlikte korumayı hedefliyoruz. Mahallelerimizde bildiriler dağıtıp afişler asarak komşularımızı yasaya karşı aydınlatmaya, mahallelerde örgütlülüğümüzü büyütmeye çalışacağız. Aynı zamanda eylül ayında yasa ile ilgili bilgilendirme içeren bir panel, ekim ayında da yasanın geri çekilmesi talepli bir miting organize etmeyi planlıyoruz. Bu etkinliklerimize dair çalışmalarını da yine mahallelerimizde ve şehrin merkezi yerlerinde açacağımız stantlarda yürüteceğiz.

Bizler ölümü değil onurlu bir yaşamı savunuyoruz. Katliama izin vermeyeceğiz. İnsana, hayvana takılan prangaları parçalayacağız.

**Gamze AKTAŞ
ADANA**

Ayakta çalışan hastalığı: VARİS

Aile Hekimi Dr. Adalet ÇIBIK
Aydın

Varis en basit tanımı ile, kalbimize kirli kanımızı temizlemek için taşıyan toplardamarların genişlemesidir. Vücudun her yerinde olabilir ancak en sık görüldüğü yerler bacaklardır. Cilt altında görülecek şekilde toplardamarların mavi, yeşil, kırmızı ve mor renkte damar görünümü oluşturmasıdır.

Varisli damarlar; normal damarlara göre daha geniştir. Duvarları daha zayıftır, içlerinde bulunan kapakçıklar bozuk olduğu için tam kapanamazlar ve kan akışında ters yöne kaçak oluşur. Bu duruma venöz reflü denir. Venöz reflünün derecesi, varis hastalığının hangi evrede olduğunu göstergesidir. Derin toplardamarlarda kapakçıkların yapısal olarak bozulması ya da pıhtı nedenli zarar görmesi sonucunda da halk arasında "iç varis" denilen derin toplardamar yetmezliği gelişir. Varisin tanısında en etkili radyolojik yöntem renkli doppler ultrasonografidir. Bu yüzden mutlaka öncelikle kalp-damar cerrahisi uzmanına muayene olmak gerekir.

VARİS YARASI NEDİR?

VARİSLERİN neden olduğu ödem, bacak ağrıları, gece krampları ve kozmetik problemler yaşam kalitesini olumsuz etkiler. İlerleyen dönemlerde varis yarası gelişimi ise durumu daha da kötüleştirir. Varis yarası (venöz ülser), en sıklıkla ayak bileği bölgesinde oluşur. Yara kendiliğinden iyileşmez, zor tedavi edilir ve iyileşme sonrası tekrarlayabilir. Varis yarasının gelişme sıklığı; obez, hipertansiyonu, diyabeti, kalp yetmezliği, geçirilmiş bacak travmaları, böbrek yetmezliği olan, venöz tromboz geçirmiş ve ileri yaşta kişilerde daha fazladır. Bu durumda hastaların ruh sağlığı da olumsuz yönde etkilenir. Bu nedenle variste önemli olan ülser aşamasına gelmeden tedaviye başlanmasıdır.

HAVALAR NASIL ETKİLER?

YAZ mevsimi, varis hastaları için en zor geçen mevsimdir; çünkü sıcak havalarda varisleşme nedeniyle zaten geniş olan damarlar daha da genişler, içlerinde daha fazla kan birikir, venöz basınç ve doku ödemi artar. Bu durum hastanın şikayetlerinde artışa neden olur. Yani sıcak havada varisli kişilerde bacaklarda dolgunluk hissi, ağrı, kaşıntı, kramp daha fazla görülür. Kış ayları da soğuk hava ve azalan aktivite seviyeleri nedeniyle varisler için riskli bir dönem olabilir.

VARİS TÜRLERİ NELER?

VARİS türlerini temelde üçe ayırabiliriz; kılcal damar varisleri, büyük toplardamar varisleri, retiküler varisler. Başlangıçta bacaklarda görüntüyü bozan ince kılcal damarlar masum estetik kusurlar gibi durabilir. Daha sonraları bu şikayete bacaklarda ağrı, yan-

ma, sıcaklık hissi, kaşıntı, şişme, gece boyunca kramp, karıncalanmalar eklenir. Zamanında tedavi edilmezse bacakta venöz ülser dediğimiz açık yaralara sebep olabilir. Tedavi edilmeyen yaralarda enfeksiyon, derin dokulara ilerleyerek kemik iltihabına ve kana mikrop karışmasına, flebit denilen pıhtılı damar iltihablarına, kanamaya, nadiren uzuv kayıplarına, pıhtılaşarak damar tıkanıklığına yol açabilir.

VARİS NEDEN OLUR?

NORMALDE alt ve üst bacak kaslarımız kasılıp gevşeyerek toplardamarlardaki kanın parmak ucundan kalbe doğru olan akış hareketine destek olur. Genetik yatkınlık, yaş, cinsiyet, kilo artışı, gebelik, hareketsiz yaşam tarzı, uzun süre ayakta kalmayı veya sabit pozisyonda sürekli oturmayı gerektiren meslekler varis gelişiminde önemli rol oynar. "Öğretmen hastalığı" olarak anılmasının nedeni budur.

Kilo artışı bacaklardaki venöz basıncı artırarak yani varise neden olur; özellikle karın çevresinde oluşan yağlanmanın etkisi daha büyüktür. Vücut kitle indeksi 30'dan fazla olan erkeklerde varis riskinde 6 buçuk kat, kadınlarda 3 kat artış olduğu bildirilmiştir.

Topuklu ayakkabılar bacak kaslarının sürekli kasılı pozisyonda kalmasına neden olduğu için arıksık kasılıp gevşeme mekanizmasını bozar ve pompa etkisini

zayıflatır. Sigara, toplar damar sağlığı için de bir tehdittir. Pıhtı oluşum riskini artırır. Sigarayı bırakan kişilerde varis riskinin 3 kat azaldığı gözlemlenmiştir. Araştırmalar, günde 4 saatten fazla ayakta kalan kişilerde varisin oluşma riskinin diğer kişilere oranla çok daha fazla olduğunu göstermiştir.

Toplumda varis görülme oranı kadınlarda 3 kat fazladır. Bunun nedeni kadınların yapısal özelliklerinin yanında hormonal nedenler ve gebeliktir. Gebelikte değişen hormon dengeleri damar duvarının genişlemesine ve kan akışının yavaşlamasına neden olur. Menapoz, toplardamar sağlığı açısından önemli bir dönemdir. Bu süreçte hormonlarda değişimler, damarlarda elastik dokuda azalmalar ve bağ doku kaybı yaşanır.

Uzun boy, ağır yük kaldırma, kabızlık, fazla dar kıyafetler varis gelişme olasılığını artırmaktadır. Çoğumuzun bildiği huzursuz bacak sendromunun da en önemli nedenlerinden birisidir varisler.

VARİS OLUŞUMUNU NASIL ENGELLERİM?

VARİS oluşmasını engellemenin ya da mevcut varislerin ilerlemesini önlemenin etkili yolları şunlardır:

- Düzenli egzersiz ve/veya yürüyüş yapmak
- Bisiklet sürmek veya yüzmek
- Uzun süre ayakta durduktan/oturduktan sonra düzenli aralıklarla bacaklarımızı dinlendirmek
- Yüksekliği artırılmış ayakkabı kullanmak
- Uzun süre bacak bacak üstüne atmamak
- Bacakları yüksekte tutmak
- Kilo kontrolü ve sağlıklı, dengeli, sebze ve meyve ağırlıklı beslenmek

- Yeterli miktarda su içmek
- Kafein tüketimini sınırlamak
- İşlenmiş ve yüksek karbonhidratlı besinler ile aşırı tuz tüketiminden kaçınmak
- Sigara ve alkol tüketiminden kaçınmak
- Çok dar kıyafetlerden uzak durmak, pamuklu ve rahat iç çamaşırı kullanmak
- Yüksek topuklu ayakkabı giymekten kaçınmak
- Kalp ve damar cerrahisi uzmanı tavsiyesi ile uygun basınca sahip kompresyon çorap ve taytları, bacaklardaki kan dolaşımını artırarak varis semptomlarını hafifletebilir.

NASIL TEDAVİ EDİLİR?

VARİS tedavisi için en doğru zaman yaz dışındaki mevsimlerdir. Ancak yaz mevsiminde yapılması, doktorun uyarıları dikkate alındığında tıbbi bir sorun teşkil etmemektedir. Tedavide temel amaçlar; toplardamar yetmezliğini tedavi etmek, varis tekrarını önlemek ve şikayetleri hafifletmektir. Varisli damarlara sahipsek ve yakın gelecekte gebelik planlıyorsak hamilelik öncesi dönemde bir kalp damar cerrahisi uzmanına görünmekte fayda vardır.

Varis tedavisinde ameliyatsız ve cerrahi yöntemler vardır. Kalp damar cerrahisi uzmanı, varisin evresine göre tedavi yöntemine karar verir. Eskiden bilinenin aksine kolay tedavi edilen bir hastalıktır.

Barış için...

Ela AVA

“ Benim adım özgürlük, geçiyorum bu topraklardan... Bir kadın var, çocukları kollarını sımsıkı tutarken boğazını yırtıyorlar... Ama o hâlâ şarkı söylüyor...” diyor Suriyeli şair kadın Maram Mesri. Bu sözler kafamda geçtiğimiz haftalarda Gazze’de yerinden edilen yüzlerce kişinin hareket halinde çekilmiş fotoğrafıyla çok özleştii.

Yıllardır insanlık tarihi kanlı savaşlara sahne olmuştur. Tüm dünyada kan ve acıyla boğuşan halklar barış umudu ve talebiyle yaşam sürdürmüştür. Umutsuzluğun bağrında yaşama umuduyla mücadele edenlerin hikayeleri yer almıştır tarih sayfalarında, hikayelerde. Muzaffer olanlar veya iz bırakan isimler. Çoğu zaman ismini bile bilmediklerimiz...

İnsanlığın bugüne dek yaşadığı en büyük savaşlardan biri İkinci Dünya Savaşı'nın, 1 Eylül 1939 tarihinde Alman ordularının Polonya'yı işgal etmesiyle başladığı kabul edilir. İkinci dünya savaşı 50 milyon insanın ölümüne, en az bir o kadarının da yaralanmasına, sakatlanmasına neden olmuştur. Milyonlarca insanın yurdundan edilip göç ettiği bu süreçte insanların çoğu bir daha evine dönememiştir. O döneme dair hikayeler ve rivayetlerin sayısı oldukça çok ancak beni etkileyen hikayelerden biri Francesca Man'ın hikayesi. Ölümüne saniyeler kala hayata tutunmanın hikayesi Francesca'nın hikayesi. Nazi işgalinin ardından 22 yaşındaki dansçı Francesca Varşova Gettosu'nda tutulan binlerce Yahudi'den biri oldu.

23 Ekim 1943'te, Auschwitz – Birkenau'daki istasyona giren bir tren yeni bir hayata kavuşacağına inanan Yahudileri taşıyordu. Tren boşaltıldı. Yahudiler, sınırdan geçmelerine izin verilmeden önce dezenfekte edilmek üzere duşlara alındılar. Kadınlar daha sonra gaz odası olan “duşlara” gönderildi. Francesca da o gaz odalarındaydı. Muhafızların dikkatini dağıtmak için dans etme yeteneğini kullanarak bir kaçış yolu aramaya başlamıştı. Francesca dans ederken topuklu ayakkabılarından birini çıkardı ve Schillinger adlı bir subayın yüzüne çarptı. Sonrasında Schillinger'in silahını ele geçirdi. Francesca daha sonra silahı iki kez Schillinger'a, daha sonra da subay Emmerich'e doğru atıştı. Diğer kadınlar Francesca'dan ilham aldılar ve gardiyanlara saldırmaya başladılar.

İsyanı durdurmak için daha fazla subayın olay yerine gelmesiyle ayaklanma kısa sürede bastırıldı. Birçok kişi makineli tüfek ile öldürüldü ve kalanlar

Fotoğraf: Abed Rahim Khatib/AA

ise gaz odalarına kondu ya da dışarı çıkarılarak idam edildi. Francesca'nın akıbeti belirsiz. Francesca yaşamak ve yaşatmak için mücadele eden, umudunu kaybetmeyen milyonlarca kadından biriydi. Aslında Francesca kıvılcımdı ve bu kıvılcım yanındaki diğer kadınları harekete geçirmişti. O dönem açısından bu hikaye gibi kadınların birlikte mücadele ettiği binlerce örneğe ulaşabiliyoruz.

BARİŞ SERMAYE İÇİN FİİLİ ATEŞKES DEMEK

Dünyada savaşların döngüsü mütemediyen sürmüş, Francesca gibi birçok kadının hikayesi yazılmıştır. İçinde yaşadığımız kapitalist sistem, savaş ve “barış” dengesini hep egemen sınıf yani burjuvazi menfaatine kurmuştur.

Çünkü kapitalist devletler arasındaki barış, geçici bir

ateşkes, geçici bir süre halkların sermayenin menfaatleri uğruna yeniden katledilmesine hazırlanma zamanıdır. Bu hazırlık süreci siyasal ayağıyla milliyetçiliğin sermaye ve devlet tarafından beslenmesiyle gelişir, ekonomik ayağıyla da yine devlet eliyle halkın ve işçi sınıfının boğazından, hakkından keserek savaşlara para akıtmayla önümüze çıkar.

Dünyada işçi sınıfı emperyalist savaşın ve krizin yarattığı devasa sorunlarla karşı karşıyadır. Nitekim şu anda dünya genelinde onlarca savaş veya iç savaşın içindeyiz. Suriye'deki iç savaş, İsrail'in Gazze'yi işgal etmesi, Ukrayna ve Rusya savaşı, Myanmar, Etiyopya ve Kongo Cumhuriyeti gibi ülkelerde süren gerilimler önümüzdeki süreçte daha da hararetlenecek. Bu meseleyi anlamak için farklı ülkelerin savaşta ayırdığı bütçeye bakmamız gösterge olur. 2024 yılında Türkiye'de savaş sanayiine ayırdığı bütçesinde rekor artış, savaş bütçesini 886 milyar dolara çeken

ABD, Rusya'da askeri harcamalara ayrılan payın tüm bütçe harcamalarının yaklaşık yüzde 40'ına ulaşması, Fransa'da askeri harcama bütçesini 2024-2030 yılları arasında 413 milyar euroya çıkarılması gibi birçok örnek sayabiliriz. Bunların hepsi geniş bir tablo gösteriyor; o

da savaşların ve ekonomik buhranların daha da artacağı bir dönem. Bu demek oluyor ki daha da yoksullaşacağız... Bu koşullar işçi sınıfı için siyasal, sosyal ve ekonomik kazanımların yok edilmesi, demokratik hakların gasbedilmesi, örgütlenmenin önüne daha büyük duvarlar dikilmesi anlamına da gelir.

Öte yandan kadınlar için bunun başka boyutları da var. Savaşlarda kadınlar ve kız çocukları, cinsel şiddet, fiziksel ve psikolojik istismara maruz kalıyor. Savaş sürecinde kadınların bedeni çatışan taraflar için hesaplaşma alanı ve adeta ganimete dönüşüyor.

Savaşın doğrudan kendi yaşadığımız yerde sürmemesi dünyada süren onca savaşta etkilenmediğimiz anlamına gelmez. Dünyada savaşın sürdüğü her noktada bedelini özellikle işçi ve emekçi kadınlar ödüyor.

Bugün dünyanın dört bir yanında işçilerin hakkından yapılan her tasarruf sermaye için mermi ve füze oluyor. Dolayısıyla bugün işçi ve emekçi kadınların barış talebini yükseltmesi sermayeye karşı doğrudan mücadele etmesi anlamına gelir ve hayatidir.

YAŞAMAK İÇİN...

İçinde geçtiğimiz süreç zor olsa da tarih boyunca kadınlar savaşa karşı dünyanın dört bir yanında umut etmeye ve mücadeleye devam etmiştir. Filistin'de Barış İçin Kadın Koalisyonu, İsrail'de Siyahlı kadınlar, Senegal'de Kasumay Radyosu, Kolombiya'da Güzel Rota, Türkiye'de Barış Anneleri gibi sayamayacağımız birçok kadın barış için mücadeleye devam ediyor. Hepimiz savaş ve yıkımın hayatlarımıza etkisini görerek bulunduğumuz her yerde savaşa karşı çıkmalıyız. Barış istiyorsak örgütlenmeliyiz, yaşamak istiyorsak örgütlenmeliyiz...

Fotoğraf: Ekmek ve Gül